

ЗВЯЗДА

11 СТУДЗЕНЯ 2012 г.
СЕРАДА
№ 120
(27120)

Кошт 800 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІУНЯ 1917 г.

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ЗАХАВАННЕ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ, МІРУ І ЗГОДЫ — МАРАЛЬНАЯ ПЕРАМОГА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Беларусы захавалі незалежнасць, грамадзянскі мір і згоду — у гэтым маральна перамога беларускага народа, які здолеў пабудаваць грамадства, заснаванае на законах сумлення, справядлівасці і клопату аб чалавеку. Аб гэтым заявіў кіраўнік Беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка ўчора на цырымоніі ўручэння прэміі Прэзідэнта Беларусі «За духоўнае адраджэнне» і спецыяльных прэміі Прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва, перадае БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што прыемна пачынаць год з ўручэння ўзнагарод тым, хто талентам і высокароднымі ўчынкамі заслужыў прызнанне грамадства. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што заснаванне прэміі «За духоўнае адраджэнне» і спецыяльных прэміі дзеячам культуры і мастацтва з'яўляецца лепшай дэманстрацыяй таго, якое значэнне ў Беларусі надаецца духоўным каштоўнасцям і чалавечым справам.

«Чужога гора не будзе» — гэта ісціна ўвайшла ў жыццё нашага народа. Беларусы ўмеюць быць разам і ў бядзе, і ў радасці. Нездарма мінулы год завяршыўся самай маштабнай за ўсю гісторыю суверэннай Беларусі дабрачыннай акцыяй «Нашы дзеці», — сказаў Прэзідэнт. Звяртаючыся да ўзнагароджаных, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: «Вы асабістым прыкладам даказалі, што для таго, каб дапамагчы людзям, не абавязкова валодаць незлічэннымі багаццямі. Галоўнае — мець шчодрое сэрца і гатоўнасць аддаваць сябе іншым. Ваша праца ўзбагачае духоўно спадчыну Айчыны, дапамагае грамадству стаць чысцейшым, дабраўшым. Мы ўдзячны вам за бескарэслівае і гуманізм».

Сярод дзесяці ўпадальнікаў прэміі за духоўнае адраджэнне-2011 — урачы аддзялення ранняга ўмяшання цэнтральнай дзіцячай паліклінікі Гомеля, якія выратавалі ад цяжкіх хвароб тысячы малых; стваральнікі сямейнага дзіцячага дома Галіна і Ігар Бушмакіны; архіепіскап Навагрудскі і Лідскі Гурый; аўтары ўнікальных мазаік для мемарыяла памяці ахвяр Першай сусветнай вайны і тэлесерыяла аб гарадах-героях.

Агульнанароднае прызнанне атрымалі 9 лаўрэатаў спецыяльных прэміі дзеячам культуры і мастацтва, сярод якіх — народная артыстка Беларусі Бэла Масумян, балерына Кацярына Алейнік, выдатны педагог Яўген Гладкоў, іншыя падзвіжнікі культуры.

ЗАЦВЕРДЖАНЫ ПЛАН ПАДРЫХОТКІ ЗАКОНАПРАЕКТАЎ НА 2012 ГОД

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка зацвердзіў план падрыхтоўкі законапраектаў на 2012 год. Адапаведны ўказ № 21 кіраўнік дзяржавы падпісаў 9 студзеня.

Указам прадугледжваецца падрыхтоўка 46 праектаў законаў, у тым ліку шэрагу новых. Сярод іх, у прыватнасці, законапраекты аб канцэсіях, аб гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне, аб насенняводстве, аб дзяржаўным рэгуляванні гандлю і грамадскага харчавання, аб мытным рэгуляванні ў Рэспубліцы Беларусь.

Таксама дакументам у 2012 годзе запланавана падрыхтоўка і ўнясенне на разгляд Прэзідэнтаў канцэпцый праектаў законаў «Аб электраэнергетыцы», «Аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве», «Аб дзяржаўнай службе», Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Насенняводства прастымуюць

Даручэнне распрацаваць такія стымулы даў учора на пасяджэнні Прэзідыума Саўміна прэм'ер-міністр Беларусі Міхал Мясніковіч, перадае БЕЛТА. На пасяджэнні Прэзідыума Саўміна разглядалася рэалізацыя праграмы развіцця селекцыі і насенняводства збожжавых, зернебабовых, тэхнічных і кармавых культур на 2008—2013 гады.

На думку кіраўніка ўрада, для таго, каб насенняводства ў краіне развілася на высокім узроўні, у тым ліку і вытворчасць элітнага насення, гаспадаркі павінны быць зацкаўлены ў гэтым. «Трэба замацаваць за гэтымі пытаннямі пэўныя гаспадаркі і стварыць адпаведны матывацыйны механізм, каб было вельмі выгадна займацца насенняводствам», — сказаў ён.

Міхал Мясніковіч таксама нагадаў, што па татраванні кіраўніка дзяржавы такі эканамічны механізм павінен быць выпрацаваны Саўмінам і Мінсельгасхарчам. Прэм'ер-міністр папраسیў удзяліць гэтай пытанню асабліваю ўвагу, праінфармаваць, як рэалізуецца гэта задача. «Пакуль у прадстаўленых матэрыялах такога адказу няма, разам з тым павінен існаваць эканамічны механізм, стымулюючы вытворчасць высокакаласнага насення збожжавых і іншых культур», — падкрэсліў ён.

Прэм'ер-міністр запатрабаваў паскорыць будаўніцтва і ўвод у эксплуатацыю ў Беларусь сучасных насенняводчых комплексаў.

У адпаведнасці з даручэннем Прэзідэнта, у Беларусі павінна быць пабудавана 40 сучасных насенняводчых заводаў. 2012 год — апошні год, які адводзіцца на выкананне гэтай задачы. Аднак па праграме ў элітавытворчых арганізацыях краіны пабудавана і запушчана толькі 15 комплексаў па пасляўборачнай дапрацоўцы элітнага насення, што складае 44 працэнты ад задання.

СЯМЕЙНЫ АРКЕСТР З НЯСВІЖА, ЦІ СЫНОЧКІ І ЛАПАЧКІ-ДОЧКІ БУШМАКІНЫХ

Практычна ўсе дзеці Ігара і Галіны іграюць альбо вучацца іграць на якім-небудзь музычным інструменце.

Грошы

Мінімальная зарплата за снежань індэксуецца

У Беларусі мінімальная заробатная плата (МЗП) за снежань 2011 года індэксуецца на 101,2 працэнта. Гэта абумоўлена тым, што індэкс спажывецкіх цэн за снежань 2011 года не перавысіў пачатковы парог да лістапада 2011-га — моманту напярэдняй індэксацыі, паведамілі БЕЛТА ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны.

Месячная мінімальная заробатная плата за снежань складае Br925 тыс. 520, пагадзінная мінімальная заробатная плата — Br5 тыс. 450.

Нагадаем, у Беларусі месячная мінімальная заробатная плата (МЗП) з 1 студзеня 2012 года ўстаноўлена ў памеры Br1 млн, пагадзінная — Br5 тыс. 930 (такое рашэнне змешчана ў пастанове ўрада ад 9 снежня 2011 года № 1666).

УЧОРА прэзідэнцкую прэмію «За духоўнае адраджэнне» атрымалі Ігар і Галіна БУШМАКІНЫ. У лік намінантаў выхавалі Нясвіжскага дзіцячага дома сямейнага тыпу трапілі не выпадкова. У той час, як многія пары не адважваюцца нават на другое дзіця, гэтыя людзі больш як 20 гадоў дзеляцца душэўнай цеплынёй і клопатам не толькі з траімі кроўнымі дзецьмі, але і з 17 прыёмнымі. ЯК РЭЖЫСЁР І ПЕДЫЯТР АДВАЖЫЛІСЯ НА ТАКУЮ ВЯЛІКУЮ СЯМ'Ю І НА ШТО ЗБІРАЮЦА ПАТРАЦІЦЬ ПРЭМІЮ, ДАВЕДАЛІСЯ КАРЭСПАНДЭНТЫ «ЗВЯЗДЫ».

СТАР.3

БЕЛИНВЕСТБАНК

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «БЕЛОРУССКИЙ БАНК РАЗВИТИЯ И РЕКОНСТРУКЦИИ «БЕЛИНВЕСТБАНК» Республика Беларусь, 220002, г. Минск, пр-т Машерова, 29

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении внеочередного общего Собрания акционеров ОАО «Белинвестбанк» в заочной форме. Внеочередное общее Собрание акционеров ОАО «Белинвестбанк» (далее – Собрание) проводится по инициативе Наблюдательного совета банка в 11.00 18 января 2012 года в помещении ОАО «Белинвестбанк» по адресу: г. Минск, пр-т Машерова, 29.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

- Об увеличении размера уставного фонда открытого акционерного общества «Белорусский банк развития и реконструкции «Белинвестбанк».
- Об утверждении Решения о выпуске акций открытого акционерного общества «Белорусский банк развития и реконструкции «Белинвестбанк».
- О внесении изменений в Устав открытого акционерного общества «Белорусский банк развития и реконструкции «Белинвестбанк».

Дата формирования реестра владельцев ценных бумаг для составления списка лиц, имеющих право на участие в Собрании, — 11 января 2012 года.

Лицо, имеющее право на участие в Собрании, может ознакомиться с формой и текстом бюллетеня для заочного голосования, проектами решений по вопросам повестки дня и получить бюллетень для заочного голосования под росписью с представлением документа, удостоверяющего личность (представитель акционера — также документа, подтверждающего полномочия на участие в Собрании) при личном посещении Центрального аппарата (г. Минск, пр-т Машерова, 29, комн. 705), филиалов, дирекций ОАО «Белинвестбанк» по месту учета акций со дня извещения о проведении Собрания в рабочие дни с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 16.00.

Заполненные бюллетени для заочного голосования должны быть представлены лицами, имеющими право на участие в Собрании, в адрес ОАО «Белинвестбанк»: 220002, г. Минск, пр-т Машерова, 29, по почте или курьером по 15 января 2012 года включительно.

Принявшим участие в Собрании считается лицо, заполненный бюллетень для заочного голосования которого представлен в ОАО «Белинвестбанк» в указанном порядке.

Дополнительная информация по телефонам: (8 017) 239 02 88, 239 01 42.

www.belinvestbank.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 3 выдана Национальным банком Республики Беларусь 27 октября 2006 г.

ПРЫЗЫЎНІК, ЯКІ УХІЛЯўСЯ АД ПРЫЗЫВУ, ЗАТРЫМАНЫ ў АЭРАПОРЦЕ

Прызыўнік, які ўхіляўся ад прызыву, быў затрыманы 9 студзеня ў Нацыянальным аэрапорце Мінск пры спробе ўцячы ў Расію, паведамілі БЕЛТА ў прэс-цэнтры УУС на транспарце.

Непрацуючы жыхар Калінкавіцкага раёна 1992 года нараджэння з нядаўняга часу знаходзіўся ў вышуку як прапаўшы без вестак. Хлопец збіраўся вылецець з Мінска ў Расію, каб ухіліцца ад прызыву ў армію. Калі яму прыйшла павестка з раённага ваенкамата, нічога не сказаўшы бацькам, ён папрасіў у іх крыху грошай і накіраваўся ў сталічны аэрапорт. Прызыўнік толькі пакінуў родным тлумачальную запіску, у якой расказаў, што пакідае дом. Усхваляванна маці адразу ж звярнулася па дапамогу ў міліцыю. Па арыентацыі ўдзельца затрымалі ў час рэгістрацыі на пасадку. А праз некалькі гадзін па яго прыехалі бацькі і адвезлі дадому.

Акрамя таго, у той жа дзень у будынку чыгуначнага вакзала ў Бабурыцку міліцыянеры-транспартнікі затрымалі жыхара Глуска 1979 года нараджэння. Мужчына быў у вышуку з кастрычніка 2011 года Калужскім УУС Расіі за злачынасць, прадугледжаная ч.1 арт.158 КК РФ (крадзеж). Яшчэ ў снежні 2010 года, знаходзячыся на заробках у Калужэ, ён выкраў у рэстаране жаночую сумачку, у якой былі грошы, мабільны тэлефон і іншыя рэчы.

Сельская медыцына з «дастаўкай» на дом

Медыцына ўвогуле — сфера далікатная, медыцынае абслугоўванне вясковых жыхароў — тым больш. У горадзе пацыента наглядзе ўчастковы тэрапеўт, у вёсцы ж гэтым займаецца фельчар. Гарадская жанчына замаўляе талончык да гінекалога, вясковая ідзе да акушэркі. Калі да гарадскога пацыента брыгада «хуткай дапамогі» прыязджае з невялікім спазненнем, ён учыняе скандал. Да жыхара маленькай аддаленай вёсачкі «хуткая» можа і ўвогуле не даехаць — 3-за бездарэжы ці снегавых заносаў... Зноў жа, у раённую паліклініку, дзе прымаюць «вузкія» спецыялісты, дабрацца вясковаму жыхару не так проста: трэба паспець на аўтобус не толькі «туда», але яшчэ і «адтуль». Таму некаторыя, прасядзеўшы пэўны час у чарзе да ўрача, сыходзяць, так і не дакачушыся прыёму... Сельская медыцына ўвесь час «аптымізуецца» — пераважна ў бок скарачэння. Без гэтага, напэўна, нельга абійсці, калі ўлічыць, што кожны год няумольна скарачаецца і колькасць вясковых жыхароў, а ўтрымліваць шматлікія «ложкі» накладна для дзяржавы. Ды і не заўсёды якасць медабслугоўвання напраму залежыць ад колькасці ложка-месцаў, тым больш у сельскай мясцовасці, дзе нават сучасныя падыходы да лячэння часам «натыкаюцца» на спецыфіку вясковага жыцця і «псіхалогію» вяскоўца. Да той жа сельскай амбулаторыі, дзе сёння працуюць урачы агульнай практыкі, пажылым людзям з суседняй вёскі дабрацца бывае не менш праблематычна, чым да раённай паліклінікі. Магчыма, таму ў рэгіёнах атрымала распаўсюджанне «выезна» работа з пацыентамі. Выезд урача (медсястры, аптэчнага работніка) на дом да вясковага жыхара адбываецца не толькі з лячэбнай мэтай, але і з прафілактычнай.

Гэта не проста «форма дзеячых форм», а імкненне, зыходзячы з эканамічных рэалій, зрабіць медыцынае абслугоўванне сельскіх жыхароў больш даступным. І, па магчымасці, больш якасным.

Патражная сястра Дзятлавіцкай урачэбнай амбулаторыі Людміла ЖУК праводзіць медыцынскі агляд маленькай вясковай жыхаркі Май Клімавай.

«СВОЙ УЧАСТАК АБХОДЖУ ПЕХАТОЙ»

ФЕЛЬЧАР — прафесія не публічная (як скажам, артыст ці палітык), і не такая рэдкая, як касманаўт, таму дабіцца папулярнасці на гэтай ніве выключна цяжка. Вось і не ідуць аматары славы ў фельчары, што пацвярджае і герой майго артыкула — загадчык Покрашаўскага фельчарска-акушэрскага пункта Слуцкага раёна Сяргей Іванавіч ШКЛЯРЭЎСКІ, чалавек працавіты і вельмі сціплы, які славы ніколі не шукаў.

І тым не менш яго ведае не толькі ўвесь раён, але і ўся вобласць. Фельчар першай катэгорыі, выдатнік аховы здароўя, Герой Сацыялістычнай Працы, узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, Ганаровы грамадзянін Мінскай вобласці — як ні круці, асоба адметная. Аднак сам Сяргей Іванавіч не любіць выступаць свае рэгаліі, а самай важнай ацэнкай якасці працы лічыць удзячнасць пацыентаў. У Покрашаўскім ФАПе ён адпрацуваў 60 гадоў! Да гэтага часу захоўвае ў парадку ўсе медыцынскія архівы — сапраўдны летапіс жыцця некалькіх пакаленняў вяскоўцаў.

Калі ён толькі прайшоў працаваць у ФАП 22-гадоваму хлопцу, урачоў у раёне не хапала. Асноўная нагрузка лягла на сярэдняе медыцынскае званне. Удавіх з фельчарскай маладомай Шклярэўскаму даводзілася абслугоўваць пад 3 тысячы дарослых і 800 дзеткаў ва ўзросце да 14 гадоў у 6 вёсках. Да самай аддаленай было 10 км. Хадзілі пехатой, бо ні машын, ні веласіпеду тады ФАПам не выдавалі.

СТАР.4

У НОВЫ ГОД — З ДОБРЫМ НАСТРОЕМ

Газета «Звязда» пастаралася, каб яе падпісчыкі пасля навагодне-калядных святаў пад стары Новы год мелі добры настрой. І падставіў стаў чарговы штоквартальны розыгрыш прызоў, які прайшоў напярэднядні ў сценах рэдакцыі. Падарыўнасці гэтага мерапрыемства і спісы шчасліўчыкаў будуць надрукаваны ў адным з бліжэйшых нумароў. Пакуль жа паведамім, што, як і заўсёды, уладальнікамі каш-

На здымку злева направа: жаночы квартал у складзе Юліі ШЫДЛОУСКАЙ, Аксаны ЧЫЧКО, Алены АЛЯКСЕЕНКІ і Наталлі КОМЛІК стаў вяршыцелю лесу звяздоўскіх прызоў.

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and BYR.

ПЕРАХОД — У ВЕЧНАСЦЬ?

КІРОЎЦЫ Ў НАС НЕ АНЁЛЫ...

Пешаходы часта наракаюць, што кіроўцы не прапускаюць іх на нерэгуляваных пешаходных пераходах, хоць абавязаны гэта рабіць.

ПРАКТЫЧНА кожны дзень на дарогах нашай краіны пад коламі аўтамабіляў гінуць пешаходы. Мяркуюце самі: за мінулы год на нашых вуліцах і трасах здарылася 5866 дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх пацярпелі людзі, з іх 2346 выпадкаў (гэта значыць, амаль 50% ад агульнай колькасці) склалі наезды на пешаходаў.

КІРОЎЦЫ І ПЕШАХОДЫ: АДЗІН СУПРАЦЬ АДНАГО

«Можа быць, жорстка скажу, але чалавек будзе парушаць правілы да тых часоў, пакуль не адчуе наступствы гэтага на ўласнай скуры, — упэўнены Аляксандр Бруй. — Таму што нават калі аварыя адбываецца на яго вачах, гэта не заўсёды служыць перасцярогай.

КАМЕНТАРЫЙ

Вадаім ГАРКУН, намеснік начальніка Упраўлення ДАІ г. Мінска: «Лепш за ўсё, калі аўтамабілі і пешаходы наогул не будуць перасякацца».

У забеспячэнні бяспекі дарожнага руху немалаважную ролю, на раўне з іншымі фактарамі, адыгрывае дарожная інфраструктура. Можна было б, вядома, паменшыць гранічна дазволенае хуткасць, але гэта не рашэнне праблемы.

У Еўропе дарогі на вуліцах, дзе прадугледжаны і аўтамабільны, і пешаходны рух, уладкаваны такім чынам, што проста фізічна немагчыма перавысіць максімальна дапушчальную хуткасць.

А колькі адбываецца аварыяў, у якіх гінуць цэлыя сем'і, з-за раптоўна за рулём на мабільніку! Бо хопіць 1 секунды, на працягу якой кіроўца адцягнуў увагу на званок, каб не паспець свечасвоа зрэгаваць.

А колькі адбываецца аварыяў, у якіх гінуць цэлыя сем'і, з-за раптоўна за рулём на мабільніку! Бо хопіць 1 секунды, на працягу якой кіроўца адцягнуў увагу на званок, каб не паспець свечасвоа зрэгаваць.

лёт. У Заходняй Еўропе стрымальным фактарам з'яўляецца няўхільнасць пакарання. Там усюды відакамеры, часта суседзі тэлефануюць у паліцыю і паведамляюць пра парушэнні.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

Засмучае, што ўдзельнікі дарожнага руху ў нашай краіне — як бы гэта мякчэй выказацца — не любяць адно аднаго. Квітнее хамства кіроўцаў у дачыненні адно да другога на трасе, хамства кіроўцаў у дачыненні да пешаходаў на нерэгуляваных пераходах — і пешаходаў у дачыненні да кіроўцаў.

юць, пішучы і чытаюць sms-кі на хату... Так, пешаход — найменш абаронены ўдзельнік дарожнага руху, яго шанцы выжыць пры сутыкненні з аўтамабілем мінімальныя.

«Чалавек думае, што калі на святлафоры гарыць зялёны, калі намалевана зebra, то ён мае рацыю. Гэта, магчыма, так, але калі яго сабе машына, калі ён загіне ці выжыве, але застанецца інавідам, яму і яго сваякам нашмат ад гэтага будзе лягчэй? Кіроўца будзе вінаваты, яго пакараюць у адпаведнасці з заканадаўствам, але жывы або здароўе яго ахвяры гэта не верне, — сцвярджае Аляксандр Бруй. — Асобная гутарка — пра дзяцей і пажылых людзей. Бабуляў у транспарце сустрапаюць месца — але гэта адно, а дарожны рух — гэта зусім іншае, і калі яны будуць пераходзіць дарогу ў неўстаноўленых месцах, ім могуць і не суступіць. Бываюць выпадкі, калі бабулі пераходзяць шырокае асям'япалосавыя праспекты ў 20 метрах ад падзежнага пераходу: «А мне ногі бяляе, я не магу спускацца». Тое, што яе могуць збіць, яна не хоча прымаць пад увагу. Вядома, праблемай з'яўляюцца і нецярпозыя пешаходы.

Былі выпадкі, калі вялікія праспекты паўзком перапыталі...»

«ДРОБЯЗЬ», ЯКАЯ МОЖА ВІРАТАВАЦЬ ЖЫЦЦЁ

У горадзе хуткасць аўтамабіляў малая ў параўнанні з заграднай трасай, і аўтамабілі выжываюць у пешаходах больш. На трасах жа хуткасць мінімум 90 км/г, а то і больш.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

«Кожны пешаход або веласпедыст чамусьці упэўнены, што кіроўца яго бачыць.

ПАКАРАННЕ РУБЛЁМ ПЕШАХОДНАГА ПЕРАХОДУ:

Кіроўца, набліжаючыся да пешаходнага пераходу, нават калі на ім няма пешахода, павінен знізіць хуткасць аж да прыпынку транспартнага сродку. Калі ён не прапусціць пешахода на пешаходным пераходзе, прадугледжана адказнасць у выглядзе папярэджання або штрафу на суму ад 1 да 5 базавых велічынь.

Гэтае дзеянне, учыненае аўтарна на працягу аднаго календарнага года, цягне за сабой штраф у памеры ад 2 да 8 базавых велічынь.

КАЛІ ПЕШАХОД ПАРУШЫЎ ПРАВІЛЫ ДАРОЖНАГА РУХУ: За парушэнне Правілаў дарожнага руху (пераход дарогі ў ненаалежным месцы альбо на чырвоным святле, знаходжанне на неасветленай вуліцы (трасе) у цёмны час сутак без флікера) пешаход, веласпедыст або вознік, могуць быць папярэджаны або аштрафаваны на суму ад 1 да 3 базавых велічынь.

Тое ж самае ў стане агняення — штраф ад 3 да 5 базавых велічынь (норма на колькасць алкаголю ў крыві — 0,3 прамаіле, распаўсюджваецца як на кіроўцаў, так і на пешаходаў).

Парушэнне ПДР, якое пацягнула за сабой стварэнне аварыйнай абстаноўкі, — штраф ад 3 да 8 базавых велічынь.

Парушэнне ПДР, якое пацягнула стварэнне аварыйнай сітуацыі, у якой пацярпелі людзі, — штраф ад 5 да 20 базавых велічынь.

ЗАУВАГА: Сёння базавая велічыня роўная 35 тыс. руб. Планаўеда, што ў красавіку яна складзе 100 тыс. руб.

Некаторыя найнаў лічачы, што машына, калі што, спыніцца ў адно імгненне... Калі ж запытацца ў кіроўцаў, то яны адкажуць, што пешахода відаць у лепшым выпадку метраў за 20, — сцвярджае наш суразмоўца. — Што такое 20 метраў на хуткасці 90 км/г? Гэта секунда ці менш. А што можна зрабіць за секунду? А якая моцць быць і фары сустрэчнага аўтамабіля, што аспяляюць кіроўцаў... Пасля іх павінна прайсці яшчэ некалькі секунд, пакуль адновіцца зрок і чалавек за рулём пачне бачыць дарогу перад аўтамабілем.

Таму выкарыстанне флікераў рэальна можа выратаваць жыццё. Мы праводзілі эксперыменты. За горадам у цёмны час сутак надзявалі на чалавека 2-3 флікеры: на абедзве рукі і на нагу (ідэальны варыянт — святлодыёдынавы камізэлька: яна бачная з усіх бакоў). Вынік: чалавек без флікера «губляецца» ў раёне 30-40 метраў. А з флікерамі ён можа быць бачны на адлегласці да 400 метраў у далёкім святле (у бліжнім святле — за 100 метраў). На гэтай адлегласці кіроўца можа паспець затармазіць і нават спыніцца, калі дазваляюць умовы надвор'я».

Святлана БУСЬКО.

Колькасць прапануў кватэр, якія па-ступілі на другасны рынак жылляў нерухомасці Мінска за мінулы год, скарацілася ў параўнанні з папярэднім годам на 22%. Пра гэта паведамілі БЕЛТА ў групе кампаній «ТВАЯ СТАЛІЦА». Між тым колькасць здзелак куплі-продажу за той жа час засталася нязменнай.

У Магілёве 9-гадовая дзюжчынка загінула на пешаходным пераходзе, перабягаючы дарогу на чырвонае святло. Трагедыя адбылася ўвечары на вул. Крупецкай. Школьніца, якая перабягла дарогу на забаронены сігнал святлафора, збіў аўтамабіль «Вольва V40». Ад удару дзюжчынку перакінула на суседнюю паласу, дзе яна трапіла пад колы аўта «Опель Амега». Ад атрыманых траўмаў дзіця памерла на месцы.

У Баранавічах адбылося лабавое сутыкненне двух гарадскіх аўтобусаў. Адзін з аўтобусаў нечакана выехаў на паласу сустрэчнага руху і сутыкнуўся з другім, які ехаў у супрацьлеглым кірунку. Як мяркуюць, кіроўца аўтобуса, вінаваты ў ДТЗ, страціў прытомнасць. Яго даставілі ў бальніцу. Вядзецца праверка.

Увечары 8 студзеня невядома кіроўца, рухаючыся па вёсцы ў Кармянскім раёне, выехаў на паласу сустрэчнага руху, дзе наехаў на 52-гадовую жанчыну-пешахода. Яе труп быў знойдзены толькі на наступную раніцу, 9 студзеня. Кіроўца з месца здарэння ўцеў, але ў ходзе правядзення аперацыйна-вышукowych мерапрыемстваў быў устанавлены і затрыманы. Ім аказаўся 43-гадовы жыхар Чачэрскага раёна, які нідзе не прадуе.

Поўны абзац

Якуцкія каровы атрымалі ад сваіх гаспадароў зімовыя футравыя станкі. Цёллыя асексуары спатрабілі жывёлам у сувязі з моцнымі маразамі, што ўсталяваліся на тэрыторыі вобласці. Бюстгальтары з заечым футрам заклікалі абараніць каровіна вымя ад абмаражэння. Станік, па-якуцку «лсыалды», уяўляе сабой трохкутнік з цёлпай тканіны, да якога прышукта футра. Маўцецка ён з дапамогай лямка, дзве з якіх перакрываюць праз «талію» каровы, а трэцяя ідзе пад хвостом. Канструкцыя можа падацца смешнай, але менавіта яна ратуе жывёл ад марозу пад 50 °С.

Паводле паведамленняў карэспандантаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ПЛАТНЫЯ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПАСЛУГІ ВЫЗВАЛЕННЫ АД ПАДАТКААБКЛАДАННЯ

31 студзеня 2012 года ўступіў у сілу закон Рэспублікі Беларусь «Аб унесены змяненняў і дапаўненняў у Падатковы кодэкс Рэспублікі Беларусь», які закрануў у тым ліку і сферу адукацыі.

Адным з галоўных новаўвядзенняў Падатковага кодэкса стала вызваленне ад падаткаабкладання даходаў устаноў адукацыі, атрымных ад аказання платных адукацыйных паслуг. Прычым гэтая льгота распаўсюджваецца на ўстановы адукацыі як дзяржаўнай, так і прыватнай формы ўласнасці.

Як патлумачыла журналісту «Звязды» начальнік упраўлення сацыяльна-эканамічнага развіцця Міністэрства адукацыі Ірына БЕБЕХ, таксама былі вызвалены ад выплаты ПДВ і даходы ад паслуг, што спадарожнічаюць атрыманню адукацыі. Маюцца на ўвазе даходы ад правядзення рэпетыцыйнага тэсціравання, прыёму і афармлення дакументаў для ўдзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні, правядзення папярэдняй абароны кваліфікаванай навуковай работы (дысертацыі) і разгляду кваліфікацыйнай навуковай работы (дысертацыі) саветам па абароне дысертацыі, рэзюментаў (кансультацыйных паслуг) па асобных вышэйшых прадметах, вучэбных дысцыплінах, адукацыйных аб'ектах, тэмах, у тым ліку і дапамогі ў падрыхтоўцы да цэнтралізаванага тэсціравання.

Збягучага года будуць вызвалены ад выплаты падаходнага падатку з фізічных асоб таксама і аспіранцы стывендыі. Гэтая норма дазволіць забяспечыць аднакавы падыход да падаткаабкладання стывендыі на ўсіх ступенях атрымання вышэйшай адукацыі.

Таксама з 1 студзеня 2012 года норма кодэкса «Стандартныя падатковыя вылікі» будзе распаўсюджвацца і на бачыкоў-вывацацеляў дзіцячых вёсак (гарадкоў), на ўтрыманні і іх знаходзіцца дзіця. Гэта значыць, што пры вызначэнні памеру падатку з фізічных асоб да бачыкоў-вывацацеляў дзіцячых вёсак ці гарадка павінен прымяняцца стандартны падатковы вылік у памеры 123 тысяч беларускіх рублёў за месяц на дзіця да 18 гадоў і (ці) кожнага ўтрыманца.

Акрамя таго, тэрміналогія Падатковага кодэкса была прыведзена ў адпаведнасць з Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адукацыі.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Надзея НИКАЛАЕВА.

11 студзеня — Дзень памяці святых пакутнікаў немаўлят Віфлёмскіх Градэм вабітнік

ЗАХВАЦЬ ЖЫЦЦЁ НЕНАРОДЖАНЫМ

Сёння а 17-й гадзіне ў прыходзе «Усіх тужлівых Радасць» (г. Мінск, вул. Прытыцкага, 65) адбудзецца малітоўнае сяжанне «Праваслава супраць аборту».

Паводле слоў іерэя а. Дзмітрыя (Грыцанкі), кіраўніка Цэнтра абароны маіярства і сямейных каштоўнасцяў Мінскай епархіі, акцыя праводзіцца для прыцягнення увагі да праблемы аборту: «Мы спадзяёмся, што наша саборная малітва будзе пачута, і недзе ў Беларусі ў гэты момант маці прыме рашэнне захаваць жыццё свайму дзіцяці». Падчас сяжання перад іконай святых пакутнікаў немаўлят Віфлёмскіх адбудзецца малебен, і кожны ахвотны зможа паставіць свечку і памаліцца аб здароўі і ратаванні немаўлят, якія знаходзяцца ва ўлонні маці.

Святлана БАРЫСЕНКА.

БЕЛАРУСЫ І РАСІЯНЕ ВЫКЛІКАЛІ ПАКУПНІКІ БУМ У ЛІТОЎСКИХ ГАНДЛЁВЫХ ЦЭНТРАХ

Літоўскія гандлёвыя цэнтры ў навагодні і каляндныя дні дзюжчынаў рускамоўным трыстам перажывалі пакупніцкі бум, паведамляе БЕЛТА.

Турэцкі актывіст купілі прамысловыя тавары, прадукты і паслугі. Напрыклад, у гандлёва-забаўляльным цэнтры Akropolis у Вільнюсе за год, гэты значыць, са снежня 2010 года, колькасць наведвальнікаў узрасла на 10 працэнтаў.

Паводле слоў кіраўніка гандлёвага цэнтра Ozas Inгі Навіцкайтэ, у мінулым снежні ў гэтыя цэнтры было ў два разы больш пакупнікоў з Беларусі, чым у снежні 2010 года. «І хоць даных за студзень яшчэ няма, мы заўважылі, што ў першы тыдзень студзеня пакупнікоў з Беларусі стала значна больш, — сказала яна карэспандэнту БЕЛТА. — У сярэднім пакупнік з Беларусі плаціць за адну папкуку 507 літаў — столькі адзначана ў чэку. Беларусы ўрываюцца не толькі адзенне, абутак, якія яны, як мы заўважылі, часцей за ўсё купляюць у самых дарагіх і прастэжных брандывых магазінах, бытавая тэхніка, але і прадукты, якія мы везём з Фінляндыі». У два разы ў параўнанні з мінулым годам вырасла колькасць пакупнікоў з Беларусі і ў гандлёвым цэнтры Ranoqama.

У адным з інтэрнатаў, які знаходзіцца ў Баранавічах па вул. Кірава, усплываў пажаж. Гаспадыня-пенсіянерка і яе 28-гадовы сын загінулі.

Есць меркаванне, што прычынай трагедыі стала курэнне ў ложку. Ды і ўвогуле, у гэтай сям'і даволі часта здараліся п'янкі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «ГомельАТЭП» (продавец)

извещает о проведении 14 февраля 2012 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

Table with 5 columns: № лота, Наименование, Адрес объектов, Начальная цена продажи объектов, с учетом НДС, бел. руб., Начальная цена продажи лота, с учетом НДС, бел. руб., Задаток, с учетом НДС, бел. руб.

Продавец: Открытое акционерное общество «ГомельАТЭП», ул. Борисенко, 3, 246027, г. Гомель, Гомельская обл.

Шар аукциона - 5% от начальной цены лота. Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «ГомельАТЭП») р/с 3012004979023 в Гомельском региональном отделении ОАО «Белнешэкономбанк», МФО 153001226, УИИ 0400663565 по 10 февраля 2012 года включительно.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения по 10 февраля 2012 года включительно.

К заявлению прилагаются следующие документы:

СЯМЕЙНЫ АРКЕСТР З НЯСВІЖА

Пачалося ўсё

З землятрусам у Арменіі
У саветскія часы Бушмакіны пераехалі ў Нясвіж з Чалыбінска. Малодшая дачка Алена моцна хварэла. Таму ўрачы парайлі тэрмінова памяняць суровы клімат Урала на больш умераны.

— Так супала, што неўзабаве пасля таго, як мы пераехалі жыць у Беларусь, у Арменіі адбыўся страшэнны землятрус, — распавядае Галіна Бушмакіна. — Па тэлебачанні штодзень паказвалі дзетак, якія засталіся без бацькоў. На той момант наша старэйшая дачка Яўгенія паступіла ў Мінск, у ліцэй мастацтваў. Меншшая засталася адна. Вось мы і вырашылі ўзяць ёй сястрычку.

У армянскай амбасадзе, куды патэлефанавала Галіна, ад дапамогі адмовіліся. І парайлі жанчыне звярнуцца ў Мінскі абласны дзіцячы фонд. Маўляў, і ў Беларусі

рослая Алена. — Але яны, як толькі атрымалі кватэру, здалі нас назад, як непатрэбных... Таму, вядома, мы з Максімам вельмі баяліся, што гісторыя паўтарыцца.

На шчасце, асцярогі былі беспаспартнымі. Зараз самай першай выхаванцы Бушмакіных 31. Яна пралева выкладчыкам у студыі выяўленчага мастацтва ў Аношках. Карцінамі ж і выцінанкамі таленавітай дачкі, пераканаліся на свае вочы, завешаны ўсе сцены бацькоўскага дома.

— У мяне былі цяжкасці з іншымі прадметамі ў школе, — кажа Алена. — А вось малавец заўсёды падабалася. І я вельмі ўдзячна, што бацькі мяне скіравалі, дапамаглі развіць свае здольнасці.

Два гады таму Алена атрымала сацыяльную кватэру, у чарзе на якую стаяла 13 гадоў. Але тым не менш, штодзень пасля працы прыбягае да бацькоў, каб дапамагчы праверыць хатняе заданне ў малодшых брацкаў і сястрычак. «Сумна мне без іх», — усміхаецца дзяўчына.

Самая маленькая Аліна здзіўляе ўсіх сваёй пластычнасцю і арттыстычнасцю.

Я выпадкова апынуўся ў дзіцячым аддзяленні. Гэта было напярэдадні Новага года. Усім дзеткам разабралі па дамах. Толькі адна дробенькая бягавая дзяўчынка сядзела і з разумным выглядкам гартала кніжку. Мы яе, вядома, на Новы год забралі. Тады яшчэ, праўда, не ведалі, што назаўсёды.

дастаткова дзяцей, якім сям'я патрэбна не менш. Так неўзабаве ў сям'і Бушмакіных з'явіліся Алена з малодшым братам Максімам.

— Як змянялася ваша жыццё пасля таго, як сям'я папоўнілася? — звяртаюся да шматдзетных бацькоў.

— Кардынальна, — кажа Галіна. — Дзеці былі дастаткова вялікія: Алена хадзіла ў 4 клас, Максім — у 2-гі. Якое было наша здзіўленне, калі аказалася, што яны не ўмеюць запальваць газ, не ведаюць, што трэба зачыняць дзверы ў кватэры... На нас з мужам адно за адным сыпаліся дзіўныя пытанні. «А чаму гарбата не салодкая?» — «Вось цукар». — «А нам у дзіцячым доме адрозу салодкую давалі». Альбо: «Чаму яйка цяцэ?» — «Бо сырое». — «А нам адрозу давалі цвёрдае». Пайшлі ў лес па грыбы. Выходзім на прыпынак, гляджу — Максім без шапкі. «Дзе твая шапка?» — «Я яе на пяньк паклаў». — «Але ж мы яе не знойдзем зараз». — «А нам у дзетковае новаму давалі». Адым словам, нялёгка з імі было па першым часе: даводзілася пачынаць выхаванне з нуля.

— Нас з братам, перш чым мы трапілі да бацькоў, забралі з дзіцячага дома іншыя людзі, — уступае ў размову ўжо да-

У вольны час дзеці гуляюць у шахці.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Аліну прывезлі ў навагодні неч і пасадзілі пад ёлку»

Самая малодшая ў вялікай сям'і — Аліна. Ёй усяго восем. А называюць яе не інакш як «навагодні падарунак».

— Гады 4 таму я выпадкова апынуўся ў шпіталі, у дзіцячым аддзяленні, — узгадвае Ігар. — Гэта было напярэдадні Новага года. Там было надзвычай ціха, бо ўсім дзеткам разабралі па дамах. Практична ўсім... Толькі адна — вось гэтая дробенькая бягавая дзяўчынка (паказвае на Аліну) — сядзела і з разумным выглядкам гартала кніжку. Мы яе, вядома, на Новы год забралі. Тады яшчэ, праўда, што назаўсёды (усміхаецца).

Таленавіта гімназістка сёння — гонар бацькоў. Зрэшты, як і ўсе астатнія брацікі і сястрычкі — майстры на ўсе лады! Дома, цымбалы, гітара, баян, акардэон, труба гуляць у гэтым вялікім доме ва ўнісон.

— Ганначка мяне апошнім часам наогул здзіўляе, — прызнаецца тата Ігар. — Яна не толькі вучыцца граць на домры, але і сама дамовілася з выкладчыкамі і хадзіць пасля ўрокаў у Дом культуры на ўсходнія танцы і харазграфію. А нядаўна заняла першае месца ў раёне па шахках. І гэты пры тым, што, калі мы яе, маленькую, забралі да сябе, то яна практычна не гаварыла. Давялося не адзін год з лагапеддам займацца.

Практычна ўсе прыёмныя дзеці Бушмакіных маюць нейкія праблемы са здароўем. У 10-гадовага Кірыла — астма. У Наталі ж наогул група інваліднасці. Але гэта не перашкаджае ёй працаваць і радавацца жыццю.

— Дзяўчынку знайшлі і забралі да сябе па просьбе яе сястры Светы (таксама прыёмная дачка Бушмакіных, з чыгнанскай сям'і. — Н.Д.), — распавядае Галіна. — Памятаю, прывезлі яе, 5-гадоваю, дадому. Яна падышла да левіцы, стала на калені і папаўзла на другі паверх. Менавіта так дзяўчынка, якая вывелася, прывыкла пераадоўваць любую перашкоду: лужыну, камень.

Бушмакіны перакананы, што кожнае дзіця Бог надзяліў не толькі сваёсабытным характарам і тэмпераментам, але і пэўнымі задаткамі. Якія трэба не толькі заўважыць, але і развіваць. Што Ігар з Галінай і робяць на працягу многіх гадоў. І не беспаспяхова. Кроўная дачка Алена — псіхолог, скончыла магістратуру ў Маскве, старэйшая Яўгенія — у вышэйшым крымінальным судзе ў Мінску.

Добра авалодала скрыпкай і адна з прыёмных дачок Бушмакіных, якая зараз выкладае ў Нясвіжскай музычнай школе. 19-гадовае Юлія вучыцца на мастацка-рэстаўрацыйнага ў Мірскім каледжы, яе родная сястра Алена працуе ў рэстаране кухарам...

Кот Васіска разам з канарэйкамі, хамікамі і рыбкамі — паўнапраўныя члены гасціннай сям'і Бушмакіных.

«Я ніколі б адна не адаждзілася»

Сёння на выхаванні ў Бушмакіных — 6 няпоўнагадовых дзяцей: 5 прыёмных і кроўны васьмігадовы Арсень. Акрамя таго, пакуль што з-за цяжкасцяў з жыллем разам з бацькамі працягваюць жыць Алена і Наталія. Тыя ж прыёмныя сыны і дачкі, якія ўжо выцелілі з утульнага бацькоўскага гнязда, таксама не забываюць людзей, якія іх выхавалі, праведваюць.

— Усе прыёмныя дзеці пра сваіх бялагічных бацькоў нават чуюць не хочучы, — распавядае Ігар. — Усе, акрамя аднаго. Максім Вадзімавіч увесь час чакаў маці з турмы, пералісваючы за ёй. Зараз жанчына выйшла на волю. Мы не забараняем ім бачыцца. Калі органы апекі палічаць мэтазгодным вярнуць хлопчыка ў родную сям'ю, не будзем чыніць перашкоды. Бо для нас самае галоўнае, каб дзіця было шчаслівым.

Ігар працуе татам на стаўку і атрымлівае за гэта крыху больш за адзін мільён. Галіна ж па дакументах — мама на паўстаўку. Каб дзеці ні ў чым не мелі патрэбы, яна ўладкавалася псіхологам у Нясвіжскі раённы тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, кіруе клубамі «Альбом майго жыцця» і «Школа трэцяга ўзросту».

— Ігар, наколькі я зразумела, у далёкім 88-м годзе ў армянскую амбасаду тэлефанавала ваша жонка. А хто ж з вас выступіў ініцыятарам?

— Галіна. Яна ў нашай сям'і генератар ідэй. І не дзіўна: яна ж па першай адукацыі рэжысёр народнага тэатра.

— Я ніколі б адна не адаждзілася, калі б муж быў супраць, — дадае Галіна.

— А самі вы хто па адукацыі? — цікаўлюся ў шматдзетнага таты.

— Вучыўся на педыятра. Але працаваў дзіцячым урачом так і не давялося. Бо ў мяне, як вывелася, лекавая астма, таму ў дзіцячым аддзяленні я задыхаўся. Вось жыццё і прымусіла пера-кваліфікавацца ў наладчыка аўтаматычных сістэм. Ведзі ж у сферы медыцыны істотна дапамагаюць мне ў абыходжванні з дзецьмі.

Пачынаючы з пяціціх, у доме Бушмакіных адобою няма ад журналістаў. Ігар і Галіна, якія ў адзін момант сталі вядомымі, прызналіся, што пра такую дзяржаўную ўзнагароду, як прэзідэнцкая прэмія, ніколі нават і не марылі. Не было калі. Самааддана працавалі, і найлепшай падзякай была шчаслівая ўсмішка і пяшчотныя абдымкі дзяцей.

— Ужо вырашылі, на што патраціце прэмію? — цікаўлюся на развітанне ў галавы сям'і.

— Напярэдадні Каляда адной з нашых прыёмных дачок Нясвіжскай райвыканкам падарыў кааператыўную кватэру. Аднак пасля таго, як дом здалі ў эксплуатацыю, нам сказалі, што трэба даплаціць некалькі мільёнаў за лішнюю жылплошчу. На сямейнай нарадзе вырашылі, што возьмем гэтую частку затрат на сябе. Думаю, нам хопіць прэміі не толькі на тое, каб даплаціць, але і набыць для Наталі што-небудзь з мэблі.

Надзея ДРЫЛА.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПУЦІН ПА-РАНЕЙШАМУ САМЫ ПАПУЛЯРНЫ ПАЛІТЫК У РАСІІ

Прэм'ер-міністр Расіі і кандыдат у прэзідэнты Уладзімір Пуцін стаў папулярным 2011 года паводле вынікаў апытання Усерасійскага цэнтра вывучэння грамадскай думкі. Вынікі даследавання паказалі, што расійскі прэм'ер, які ў папярэднія тры гады, больш за астатніх імпаўе жыхарам краіны.

Пуцін набраў 38% галасоў, на другім месцы — прэзідэнт Дзмітрый Мядзведзёў (19%), далей ідзе лідар ЛДПР Уладзімір Жырыноўскі (8%). Галоўны камуніст краіны Геннадзь Зюгануў заручыўся падтрымкай 7% рэспандэнтаў, лідар партыі «Справядлівая Расія» Сяргей Міронаў і экс-кіраўнік «Правай справы», а цяпер — кандыдат у прэзідэнты Міхаіл Прохараў, набралі па 5% галасоў.

Варта адзначыць, што сёлета Пуцін трохі згубіў былою папулярнасць. Так, яшчэ ў 2010 годзе па выніках аналагічнага апытання ён набраў 55%, годам раней — 50%, а ў 2009 годзе — аж 60% галасоў.

ЛІВІЯ АТРЫМАЛА 20 МІЛЬЯРДАў ДОЛАРАў З РАХУНКАў КАДАФІ

ШТА і шраг еўрапейскіх дзяржаў «размарозілі» каля 20 мільярдў долараў з рахункаў Муамара Кадафі і яго прыльнікаў і перадалі іх новым уладам Лівіі. Грошы павінны наступіць на заахаванне ў лівійскі Цэнтрабанк, з якога ў снежні 2010 года краіны Захаду знялі эканамічныя санкцыі.

НЕБЫВАЛЫЯ ХАЛАДЫ ў ІНДЫІ ЗАБРАЛІ ЖЫЦЦІ БОЛЬШ ЯК 140 ЧАЛАВЕК

Анамальна халоднае надвор'е стала прычынай масавай гібелі людзей у паўночнай частцы Індыі. Як паведамляюць інфармагенцыі,

больш за 140 чалавек загінула ад небывалых для гэтай пары года маразоў.

Халодная хваля працягвае распаўсюджвацца па поўначы краіны. На штаты Джаму і Кашмір абрынуліся нябачаныя снегапады і халады. Там адключылася электрычнасць, не даступныя мабільнае сувязь і інтэрнэт. Упадбаане турыстамі возера Дал, берагі якога ўспыналі пльвучымі гасцінцамі, дамамі і крамамі, амаль цалкам замерзла. Гары абястачаны, паралізаваны чыгуначныя і авіязасноў. Жыхары грэюцца каля вогнішчаў, ля распальваюць проста на вуліцах. Мясоцём уладам пакуль не ўдаецца дастаўляць паліва і прадукты харчавання людзям.

БЯСЦЭННАЯ КАРЦІНА ПІКАСА ВЫКРАДЗЕНА ў АФІНАХ

Дзёрскі крадзеж здзейснілі ў Афінах. Як паведамляюць інфармагенцыі, з найбуйнейшага грэчаскага музея выкрадзена бясцэнная карціна Пабло Пікаса «Галава жанчыны», а таксама палатно Піта Мандрыяна «Млын» і малюнак італьянскага жывапісца Гульеяна Кача «Манкальва».

Паліцыя высветліла — злодзеў пракараў ў галерэю праз балкон. Адключыўшы асобныя датчыкі ў выставаачнай зале, ён умудрыўся выразаць карціны з рам і праз 7 хвілін ужо пакінуў галерэю.

«Галава жанчыны» была напісана Пікаса ў 1939 годзе. Праз дзесяць гадоў жывапісец падараваў сваю працу афінаўскаму музею ў знак прызнання адвагі грэчаскага народа ў барацьбе з фашысцкай Германіяй. Карціны французскага імпрэсіяніста часта становяцца жадаанай мэтай злодзеяў: на сённяшні дзень яго працы лічацца самымі дарагімі ў свеце.

ЗЛАЯ МОВА

Тэрыторыя без брыдкаслоўя

У Чавускім раёне стартваў месячнік па барацьбе з брыдкаслоўем. Ініцыятыва належыць мясцовай праваслаўнай абшчыне, а раённыя ўлады падтрымалі вернікіў.

Усё пачалося з... невялікага кіёска ў Чавусах, дзе прыходжанка Свята-Узнесенскай царквы гандлявала свечкамі і абразамі, прымала запіскі на малітвы. Жанчына аднойчы паскардзілася святару: маўляў, група маладых людзей побач бясконца брыдка лаецца, не звачаючы на святых абразы. Гэта стала тэмай чарговай прапаведзі айца Мікалая.

Але падобная сітуацыя хутка здарылася і каля крамы, што на супраць вялікай будоўлі новага храму ў Чавусах: вылівокі кленчылі грошы на віно і брыдкаслоўі. Таму актывісты прыходу вырашылі, што надышоў час дзейнічаць больш рашуча. Гэтай справай заняўся Валерый Мікалаевіч ГАУРЫШ — псёнсьніер, прыхаджанін Свята-Узнесенскай царквы і памочнік яе настаіцеля.

— Я стаў звяртацца ў розныя інстанцыі і ўрэшце знайшоў паразуменне з раённымі ідолагамі. Скажу ім, што брыдка лаецца абурэа пачуццёў вернікіў і, дарчы, не ўпрыгожвае нашы Чавусы. Знайшоў у інтэрнце і паведамленні пра грамадскія акцыі супраць брыдкаслоўя ў Расіі. Так чынам, вырашылі і ў нас весці такую барацьбу.

Валерый Мікалаевіч знайшоў інфармацыю пра тое, што брыдка-

браць актыўны ўдзел айцец Мікалай і вернікі Свята-Узнесенскага прыходу. Завершыцца месячнік вялікім «крутым сталом».

Здаецца, што ўсё без выключэння падтрымліваюць правядзенне акцыі супраць брыдкаслоўя, але многія, калі шыра, сумняваюцца ў іх эфектыўнасці. Ці дадуць плён мерапрыемствы, калі лаюцца ўсе — ад малых да старых?

— Ведаецца, разлічваць на хуткі эффект тут не выпадае, — шыра кажа Валерый Гаўрыш. — Але най-трэба звярнуцца ўвагу людзей на жыццё, якая не ўпрыгожвае наша жывіца, а наадварот. Трэба працаваць. А мы прывычаліся, скарэйліся. Мне тата думалі, што людзі проста ступаці сорама — і ў сэнсе брыдкаслоўя, ды і п'янства таксама. Немагчыма за месяц перамагчы тое, што доўжыцца гадамі, але пачатак павінен быць.

Дарчы, наконт эфектыўнасці. У адной з чавускіх вучыцельніц унесці свой уклад у барацьбу з брыдкаслоўем: змясцілі адпаведную паштоўку Чавусаў скандзіраваць «Не — брыдкаслоўю» і гутарыць з людзьмі на гэтую актуальную тэму.

Міліцыя наведвае моладзевыя аўдыторыі, каб растумаваць пра адміністрацыйную адказнасць за нецэнзурную ляўку ў грамадскіх месцах, а таксама пройдзе з рэйдамі па дыскатоках.

Ва ўсіх мерапрыемствах будучы

З-ЗА ЛЮБОВІ ДА МАСТАЦТВА?

Крымінал

Народнай музыкі і актуальных тэлевідовішчаў, відаць, прагнуў злодзеў, калі забраў у леішча ў прыгарадзе Маргелёва. Яго здбычыца сталі тэлевізар і баян. Калі гаспадар наведваў хату і зразумеў, што рэчы зніклі, то звярнуўся ў міліцыю з заявай аб крадзяжы. У злучэнстве падазраецца мужчына 57 гадоў, які раней ужо быў асуджаны за

крадзеж. Яго затрымалі. Чалавек прызнаўся, што скараў тэлевізар, каб зарабіць на дасталях, якія ўтрымліваюць калорыюя металы. А вось навошта яму спатрэбіцца баян — патлумачыць так і не здолеў. Верагодна, справа ў музычных схільнасцях. А скрадзенае вярнулі гаспадару.

Алена КАЗЛОВА.

Спорт-тайм

У МЕСІ ТРЭЦІ ЗАЛАТЫ

Аргенцінскі нападчыні Ліяньэль Месі, які выступае за іспанскую «Барселону», у паяндзелак атрымаў узнагароду «Залаты мяч» як лепшы футбаліст 2011 года. Цырымонія ўзнагароджання адбылася ў Цюрыху.

Прэзідэнтамі на трафей былі таксама партугалец Крышціян Ранаудэц з мадрыдскага «Рэала» і аднаклубнік аргенцінца іспанец Хаві Эрнандэс. 24-гадовы Месі стаў уладальнікам «Залатога мяча» ў трэці раз запар. Лепшы футбаліст быў абраны па выніках апытання трэнераў, капітанаў зборных і журналістаў з усю свету, праведзенага ФІФА. Да Месі тройчы за кар'еру «Залаты мяч» атрымлівалі галандцы Ёхан Кройф і Марка ван Бастэн, а таксама чыперанскі кіраўнік УЕФА француз Мішэль Пляціні. Акрамя таго, «Барселона» выйшла ў лідары сярэд клубуў па колькасці «Залатых мячоў», атрыманых іх футбалістамі, апырэдзішы «Овентус».

Лепшай футбалістскай свету прызнана японка Хамарэ Сава, лепшым трэнерам — Хасэн Гвардыёла і Норыя Сасака, аўтарам самага прыгожага года 2011 года стаў Неймар. Адысольны прыз ад прэзідэнта ФІФА Эзэфа Блатэра за уклад у развіццё футбала атрымаў галоўны трэнэр англійскага «Манчэстэр Юнайтэд» сэр Алекс Фергюсан.

АЗАРАНКА І МІРНЫ РАЗМІНАЮЦА ПЕРАД AUSTRALIAN OPEN

Вікторыя Азаранка ў матчы другога круга ў аўстралійскім Сіднеі выйграла ў сербскай тэнісісткі Алены Янківіч — 6:4, 6:2. На старце гэтых спаборніцтваў беларуска без праблем разабралася са швейцаркай Стэфані Фогель — 6:2, 6:1. У чэрыфінальным паядніку Азаранка сустрэнецца з французжанкай Марыён Барталі.

У парным разрадзе мужчынскіх спаборніцтваў наш Максім Мірны ў кандадзек Даніэль Нестар, пасянячы пад другім нумарам. У матчы 1-га раўнда выйгралі ў амерыканскага тандэма Джон Існер — Раян Свінгін (6:4, 6:2). У чэрыфінале беларуска-канадскі дуэт згуляе з аўстралійска-фінскай парай Мэццо Эбздэн — Ярка Ніемінен. Турнір у Сіднеі скончыцца 14 студзеня. Пасля яго наймацнейшыя тэнісісты планеты перабяруцца ў Мельбурн, дзе з 16 па 28 студзеня пройдзе першы ў гэтым сезоне турнір серыі «Валікага шлема» — адкрыты чэмпіянат Аўстраліі.

У суд Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці паступіла заява аб прызнанні перлым Каляды Мікалая Іванавіча, 22 сакавіка 1930 года нараджэння, ураджэнца в. Лоўцэўка Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці, які пражаўва да 16 верасня 2008 г. у в. Лоўцэўка, д. 19 Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці.

Просім грамадзян і орыдычных асоб, якія маюць звесткі пра Каляду М. І., паведаміць іх суду Іўеўскага раёна на працягу двух месяцаў з моманту публікацыі.

ВОСЬ ГЭТА ВУЛІЦА. ДЗЕ Ж ГЭТЫ ДОМ?

Карэспандэнт
высвятляў
сітуацыю

Будучыя наваселы ў Віцебску паскардзіліся на даўгабуд і папрасілі разабрацца ў сітуацыі. Ледзь не адразу пабываў на месцы, на ўкраіне абласнога цэнтра. Тут у апошнія гады вядзецца актыўнае будаўніцтва жылля. Новыя «спальныя» мікрараёны растуць як грыбы.

А што ж канкрэтны дом? Аўтар гэтых радкоў упэўніўся, што не задаволеныя людзі маюць рацыю. На жаль, сітуацыя тыповая для краіны. Будаўніцтва не хапае катастрафічна. Ды і з крыдэтанваннем будаўніцтва на льготных умовах не ўсё, мякка кажучы, ідэальна. Дык колькі ж можна будаваць?

КУДЫ ПАДЗЕЛІСА ГРОШЫ?

— Турбую вас па просьбе грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Мы — дольшчыкі будаўніцтва жыллага дома па Маскоўскім праспекце, 103 ў мікрараёне Бялёва-1 (на скрыжаванні вуліцы Баграмяна і Маскоўскага праспекта — А.П.). Занепакоены тым, што будаўніцтва дома зацягваецца, — вельмі эмацыянальна расказвае карэспандэнту «Звязды» адзін з будучых наваселў. Гутарылі мы з ім яшчэ напрыканцы лістапада мінулага года. — У 2010 годзе (у кастрычніку) былі заключаны першыя дагаворы на долевае будаўніцтва дома, якое вядзе ААТ «Жылбуд». Праз месці людзей папрасілі перазаклучыць дагаворы ў сувязі з тым, што тэрмін завяршэння будаўніцтва пераносіцца: з-за таго, што не ўсе на той момант заключылі дагаворы, банк не прафінансаваў будаўніцтва. Калі спачатку здача дома планавалася на май 2012 года, дык у адпаведнасці з другім дагаворам — на ліпень 2012 года. Вядома, чакаць лішнія два меся-

цы — параўнальна невялікі час, таму людзі без вялікай турботы перазаклучалі дагаворы. Але нядаўна некаторыя жыхары даведліся «ад трэціх асоб», што тэрмін уводу ў эксплуатацыю дома перанеслі ледзь не на лістапад — снежань 2012 года.

Як растлумачыць будучы навасел, ільготныя крэдыты людзі атрымалі ў студзені 2011 года, як тыя, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў (згодна з Указам Прэзідэнта № 185). Сёння лёгка можна падлічыць, колькі сродкаў пералічыў будаўніцтва «Беларусбанк». Паводле слоў заяўніка (паўтаруць, сустракаліся мы з ім напрыканцы лістапада), прадстаўнікі кампаніі ААТ «Жылбуд» патэлефанавалі дольшчыкам і запрасілі іх на сход каля месца, дзе будаўніцтва дома.

— Прыехаў на сход асабіста дырэктар кампаніі. Ён распавёў, што тэрміны будаўніцтва пераносіцца да канца 2012 года. Паводле яго слоў, дом, які будаўніцтва, не ўключылі ў «нейкі спіс» гарвыканкама. І прапанаваў стварыць дольшчыкам таварыства жылцоў, каб члены праўлення «хадзілі і выбіралі грошы». Застаюць-

Крэдытаванне прыпынена.

На пытанне наконт таго, чаму адсутнічалі і адсутнічаюць будаўнікі на аб'екце, быў атрыманы адказ, што ў горадзе ёсць больш важныя.

УВОД ПЕРАНЕСЕНЫ

Паспрабаваў я звярнуцца па каментарыі ў гарвыканкам. Пера-

рад гэтым асабіста пераканаўся, што будаўніцтва не вядзецца наогул. Калі прыехаў на аб'ект, каб яго сфатаграфавач, нікога з работнікаў не ўбачыў. Тэхніка стаяла... На

Зона абслугоўвання

ГАЛОЎНЫ ЧАЛАВЕК

Паўжылой жыхарцы хутара Клятное Пружанскага раёна прызначылі плануючы шпіталізацыю ў раённую бальніцу на 5 студзеня. Аўтобус жа з райцэнтра ходзіць толькі два разы на тыдзень, і ў чацвер яго ў раскладзе няма. Тэлефануе бабуля сваёй фельчарцы на ФАП Святлана Жук і плача: «Як жа я туды дабярэся?». Тады Святлана Віталевна заводзіць сваю машыну і вьязе пацыентку ў стацыянар. Іншых варыянтаў як быццам бы і няма. Бо са службовага транспарту ў фельчара ў наўнасці толькі веласіпед.

Завезла пахылую жанчыну ў горад, даламагла ў афармленні дакументаў, нават у палату завяла. Папрасіла патэлефанаваць, калі вышліць, каб забраць дадому. Добра, што ў бабулі ёсць мабільны тэлефон. Святлана Віталевна і сім-картку купіла для «самай аддаленай» пацыенткі. Запраграмавала дзевяць нумароў. Спіс кнопак, на якія ціснуць, вывева вялікімі літарамі на асобных лістках паперы. Кнопка №9 азначае званок фельчару — цяпер бабуля не памыліцца. А што рабіць? Кожны раз за 11 кіламетраў не наездзішся. Здароўе ж пенсіонеркі выклікае заклопачанасць, таму сродка сувязі з ёй становіцца жыццёвай неабходнасцю.

Цяпер у зоне абслугоўвання Святлана Жук не толькі хутар Клятное з адным насельнікам. У вёсцы Козі Брод засталася дзве жанчыны, у Засімах — адна. А ўсяго фельчарска-акушэрскі пункт ёсць «Хацэц абслугоўвае 276 чалавек з васьмі вёскаў. У саміх паміжнікаў ФАП, які наўдана перажыў капітальны рамонт, ёсць усё неабходнае абсталяванне, добрыя ўмовы для прыёму хворых. Раз на месяц па графіку выскоўдуць прымае ўрач з Ліноўскай амбулаторыі. Але ж вялікая частка выскоўдаў сталага веку мае патрэбу ў рэгулярным кантролі ціску. Многія, кіруючыся парадзі фельчара, набываюць танометры паўтаматы і, прайшоўшы курс навучанія ў свайго медыцынскага работніка, пастыхова мераюць ціск сабе і суседзям.

Святлана Жук не толькі сельскі фельчар, але яшчэ і стараства вёскі Хацэц. А ў вёсцы ўсё прафесійную дзейнасць цяжка аддзяліць ад грамадскай. Напрыклад, работа з праблемнай сям'ёй, у якой растуць дзве дзеці. Здароўе малых, вядома, залежыць ад дабрабыту і агульнай атмасферы сям'і. У гэтым доме бывае чыста, усё прыгатавана, дзеці дагледжаны... Да таго часу, пакуль маці не нап'ецца. Далей, што называецца, хаваяся хто можа. П'яная жанчына нават праявіла схільнасць да агрэсіі. Калі працеразее, усё ізноў ідзе як звычайна.

Забраць дзяцей з сям'і мы заўсёды паспеем, — разважае Святлана Жук, — але гэта крайняя мера. Лічу, што трэба зрабіць усё магчымае, каб маці ўсё ж усваядоміла сваю адказнасць за дзяцей і адмовілася ад п'янтства. Паводле слоў Ганны Хатэнкі, кіраўнікі Шанюкога сельсавета, шматгадова бездакорная праца Святланы Жук наўдана была адзначана сельгаспрадпрыемствам, на тэрыторыі якой фельчар працуе. Яе сям'я выдзелілі новы дом. Наогул Ганна Хатэнка лічыць, што з медработнікамі ім пашанцавала. Бо работа ўсіх трох фельчараў — у Хацэц, Шанях, Гарадзечне — не выклікае практычна ніякіх нараканняў насельніцтва.

У зону абслугоўвання фельчара з Гарадзечна Алены Мазан уваходзіць 423 сельскія жыхары. У паміжніцкім ФАПа зараз ідзе рамонт, часова яна прымае наведвальніку ў будынку былога сельвыканкама. Алена Івануна гаворыць, што сістэма работы з пацыентамі даўно наладжана. Па графіку праводзіцца ўрачэбны прыём. Дзяцей, якіх на ўчастку 62, аглядае педыятр. Планаваць прышчэпкі праводзіцца на месцы, для гэтага не трэба ехаць у райцэнтр ці нават у амбулаторыю ў Лінова. Тут жа, на месцы, можна набыць многія лекі. А ў аддаленых

пітальным рамоне, узвядзены новых карпусоў цэнтральнай раённай бальніцы. Але пакуль што не да канца высветлена пытанне з фінансаваннем нашых праектаў (ва ўсялякім выпадку, на гэты год). Можна, нешта дзвядзятка адкласці надалей. А вось што дакладна вядома: сёлета закончыць капітальны рамонт тэрапеўтычнага і дзіцячага аддзяленняў Ружанскай бальніцы, перажывуць поўнае абнаўленне Смаляніцкі і Гарадзечанскі ФАПы.

Пра неабходнасць падтрымліваць у бездакорным стане тэхнічны парк сваёй службы гаварыў і **галоўны ўрач хуткай медыцынскай дапамогі Пружанскага раёна Уладзімір Грыгураў**. Паводле слоў Уладзіміра Юльвіча, на гарадскіх пастах працуюць практычна новыя машыны, і ёсць спадзяванне ў гэтым годзе змяніць тэхніку на двух раённых пастах. З 16 трыццаці выклікаў «хуткай», якіх адбываюцца ў сярэднім на год, 7 тысяч прыпадае на сельскую мясцовасць.

Самое галоўнае, на што звярнуць увагу доктар у кантэксце абслугоўвання выскіх жыхароў, — стан дарог. Апошнім часам ён значна палепшыўся. А гэта, як вядома, адна з умов апэратыўнасці «хуткай». За апошнія гады пяць Уладзімір Юльвіч успомніў адзін выпадак, калі давялося прасіць дапамогі ў МНС, каб дабрацца да дома пацыента.

— У нас працуюць вопытныя вадзіцелі, якія добра ведаюць раён, — гаворыць доктар Грыгураў. — Ды і персанал усё брыгад заслужовае ўдзячнае слова. На пражанскіх «хуткіх» працуюць фельчары. Ва ўсіх стаж работы — больш за 10 гадоў. Ёсць у нашай рабоце спецыфічны паказчык, так званы «працэнт шпіталізацыі», — ён у нас адзін з лепшых па вобласці. Патлумачу: калі фельчар забірае пацыента — значыць, той дакладна мае патрэбу ў стацыянары. Гэта да слова аб прафесіяналізме сваіх кадраў.

Начальнік упраўлення аховы здароўя Брэсцкага аблвыканкама Ігар ЛАСЦІКІ ў размове з карэспандэнтам газеты адзначыў, што матэрыяльная база сельскіх устаноў аховы здароўя Пружаншчыны адна з лепшых у вобласці. І гэта найперш заслуга кіраўніцтва раёна і працаўнікоў галіны. На Брэсцкім дзейнічаюць 382 ФАПы, 125 урачэбных амбулаторыяў, 17 бальніц сямейнага догляду, 31 участкавая бальніца. За апошнія пяць гадоў па праграме адраджэння і развіцця вёскі праведзена рэканструкцыя 233 аб'ектаў аховы здароўя і пераснашчана на суму 345,9 мільярд рублёў. У планах на гэты год прадулгеджаны рамонт і пераснашчэнне амбулаторыі вёскі Цюхнічы Брэсцкага і Вяровічы Камянецкага раёна, а таксама згары ФАПы.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Пружанскі раён. Гэта найперш заслуга кіраўніцтва раёна і працаўнікоў галіны. На Брэсцкім дзейнічаюць 382 ФАПы, 125 урачэбных амбулаторыяў, 17 бальніц сямейнага догляду, 31 участкавая бальніца. За апошнія пяць гадоў па праграме адраджэння і развіцця вёскі праведзена рэканструкцыя 233 аб'ектаў аховы здароўя і пераснашчана на суму 345,9 мільярд рублёў. У планах на гэты год прадулгеджаны рамонт і пераснашчэнне амбулаторыі вёскі Цюхнічы Брэсцкага і Вяровічы Камянецкага раёна, а таксама згары ФАПы.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Пружанскі раён.

На прыёме ў Хальчанскай выскоўнай амбулаторыі Веткаўскага раёна.

Святлана ЯСКЕВІЧ

«СВОЙ УЧАСТАК АБХОДЖУ ПЕХАТОЙ»

(Заканчэны. Пачатак на 1-й стар.)

Цяпер мы ў асноўным займаемся прафілактыкай інфекцыйных хвароб, шмат увагі надаём умацаванню здароўя працаздольнага насельніцтва, хоць тым у нас і няма. Штогод праводзім дысплансарызацыю, змагаемся за тое, каб нашы людзі хварэлі радзей.

Кожны месяц фельчар павінен ведаць асобныя катэгорыі грамадзян — у прыватнасці, адзінока пражываючых састарэлых. Такіх у Сяргея Іванавіча 32, і наведвае ён іх значна часцей, чым раз на месяц.

— Ім прыёмна, што пра іх не забываюцца, цікавяцца іх здароўем, — расказвае высківы доктар. — Зойдзеш, пагутарыш, занясеш лекі (некааторым ужо і да ФАПа дайсці цяжка), — і вось ужо чалавек не адчувае сабе кінутым. Людзям падабаецца такая форма абслугоўвання.

Не абмяне фельчар і хаты пітухчых грамадзян. Разам з іншымі мясцовымі службамі праводзіць тлумачальную работу, хоць і прынаеца, што такім людзям цяжка нешта даказаць. Аднак усё высківых вышпос трыма на пастаянным кантролі.

Сёння на ФАПе працаваць лёгка, кажам фельчар. І справа не толькі ў скарачэнні тэрыторыі самога ўчастка і колькасці патэнтнальных пацыентаў, але і ў паліпшэнні якасці ўмоў працы. Сам будынак, у якім новасячэнны спецыяліст 60 гадоў таму пачынаў фельчарскую практыку, застаўся тым жа, аднак, акрамя ФАПа, раней там размяшчаліся сельскі Савет і паштовае аддзяленне. Цяпер усё будынак цалкам аддадзены пад ФАП. Тут ёсць фізіятэрапеўтычны, акушэрскі і дзіцячы кабінеты, працэдурны пакой і г.д. Зроблены капітальны рамонт. Забяспечаны медыкаментамі добрае «Выдатковае» столик, колькі патрэбна». Ёсць і свой транспарт — веласіпед.

Некалі ў Сяргея Іванавіча быў службовы аўтамабіль. Аднак час ідзе, абодва — і фельчар, і яго «жалезны конь» — пасівелі, і УАЗік адправілі на пенсію. А

вось самога Сяргея Іванавіча на пенсію не адпусцілі: Покрашаўскі ФАП немагчыма ўявіць без Шклярэўскага.

— У мяне ёсць уласны аўтамабіль, але з улікам свайго немаладага ўзросту я ўжо не спяшаюся ім карыстацца, — патлумачыў фельчар. — Свой ўчастак абходжу пехатой. Гэта і для здароўя больш карысна: кіламетр у адзін бок, кіламетр — у іншы — не адлегласць.

Увогуле, за апошнія 60 гадоў медыцына на вёсцы стала больш даступнай, лічыць Шклярэўскі.

— Калі раней на 6 вёсак была ўсяго адна медустанова, куды яшчэ трэбы было дабрацца (на кані ці пехатой), то цяпер у нашым сельсавеце тры медыцынскія ўстановы — два ФАПы і ўрачэбная амбулаторыя з салідным штатам: там ёсць і ўрач, і фельчар, і патражнавая сестра, і акушэрка. І ўсе яны абслугоўваюць сельскія насельніцтва. Усе сацыяльныя стандарты ў галіне медыцынскага абслугоўвання ў нас выконваюцца.

У цэлым клопат пра здароўе людзей з боку дзяржавы ў апошнія гады значна змяніўся, упэўнены Шклярэўскі. Іншая справа — свядомасць саміх грамадзян. Далёка не кожны адкана ставіцца да свайго

здароўя, многія грэбуюць прафілактычнымі аглядамі, прышчэпкамі. Тут ёсць яшчэ праблемы, трэба працаваць з людзьмі, праводзіць тлумачальную работу. Тады і вынікі будуць.

Сёння не праблема выскоўкам патрапіць у горад да вузкага спецыяліста, пацярджана Сяргея Іванавіча, абы толькі ў іх саміх была ахвота выбарацца.

— Аўтобус ходзіць рэгулярна. Аднак трэба ж яшчэ за білет заплаціць, потым у чарзе пасядзець, — тлумачыць фельчар, — таму некаторыя мясцовыя жыхары замест таго, каб ехаць у Слуцк, проста выклікаюць «хуткую дапамогу».

Апошнім часам агульваюцца прапановы ліквідаваць ФАПы: маўляў, з улікам скарачэння колькасці насельніцтва яны ў хуткім часе стануць незапатрабаванымі, а іх нагрукі возьмуць на себе іншыя медустановы. Сяргей Іванавіч з такой пазіцыяй цалкам не згодны.

— Гэта будзе вялікая глупства. Тады чалавек у глыбінцы застаецца сам-насам са сваімі праблемамі і хваробамі. Як вядома, смерць і радзіны не чакаюць гадзіны. Заўсёды пачаў павінен быць медработнік, які зможа апэратыўна прыняць неабход-

ныя меры. Гэта датычыцца і старых, і малых людзей. Напрыклад, цяжарную жанчыну, няхай яна адна на усю вёску, трэба дглядаць, потым, пасля родаў, маладую маму з немаўляткам рэгулярна наведваць... Урач кожны раз не наездзіцца.

За мяжой цяпер вельмі папулярныя сямейныя ўрачы. Па сутнасці, мы тым жа сямейнымі ўрачы, толькі не з вышэйшай, а з сярэдняй спецыяльнай медыцынскай адукацыяй. Фельчар ведае кожнага на сваім участку, ведае ўсе яго хранічныя хваробы, спадчынасць, схільнасці. Спецыяліст лечыць орган, а мы лечым чалавека. Магчыма, мы не акажам такой глыбока спецыялізаванай дапамогі, як вузкі спецыяліст, але з паўсядзённымі «простымі» хваробамі спраўляемся.

Ёсць сярэд высківых медработнікаў. Случыны і маладыя кадры. Праўда, прызначаю вопытных фельчар, не вельмі ахвотна новааспечаны спецыялісты едуць на перыферыю. Але, на яго думку, калі яны суды прыязджаюць, дык ні ў чым не працягваюць. Тут і досведу можна паднабрацца, і надбаўкі нядрэньны атрымаць.

— У нашым ФАПе працуе акушэрка — малады спецыяліст. Добрая, актыўная дзюўчына, да ўсяго прыгледзіцца, вучыцца. Думам, з часам яна зможа мяне замяніць.

Вядома, кожнаму чалавеку дагледзіць вельмі цяжка, падсумаваў Сяргей Іванавіч, але ў цэлым медыцынскае абслугоўванне ў Покрашаўскім сельсавеце абслугоўванне ў Покрашаўскім сельсавеце не горшае, чым у горадзе. Там трэба выстаць чаргу ў рэгістратуру, потым — яшчэ адно, пад кабінетам урача, а тут у нас усё без чаргі, тут жа, на месцы, можна лекі атрымаць. У нашым сельсавеце ў і раёне з медабслугоўваннем усё ў парадку.

...Днямі Сяргей Іванавіч сам лёг у бальніцу — падлячэцца. (Усё ж узрост салідны!) Яго падпапачыня жадаюць яго хуткага выздаравлення і просяць хутчэй вяртацца на працу — бацьца надоўга заставацца без свайго любімага фельчара.

Інга МІНДАЛЕВА.

СЛОВА ЁДЗЯЧНАСЦІ

Сяргей Іванавіча жыхары вёскі Покрашава называюць не інакш як «наш доктар», — кажа старэйшы Покрашаўскі сельскі Савет Іван Гарбачэўскі. — Людзі старэйшага пакалення без яго увогуле не ўяўляюць свайго жыцця. Сёння да яго на кансультацыю, па парадку прыходзіць ужо трыццае пакаленне людзей — нашчадкі тых, хто ў далёкія 50-я гады прайшоў у гэты свец дзякуючы ўмелым дзеянням маладога выпускніка Бабруйскай фельчарскай школы (а роды ў той час у асноўным прымаліся дома, і не заўсёды ў хаце была электрычнасць). Можна толькі ўяўляць, якая адказнасць ляжала на простым высківым фельчары.

Я сам рос у вёсцы Покрашава, нашу сям'ю таксама абслугоўваў Сяргей Іванавіч. Ён ніколі не адмаўляўся зайсці, калі яго выклікаюць на дом, заўсёды прыходзіў. Памятаю (я тады, напэўна, быў у 7-м класе), у нашу вёску прызьжаўла вядучая навукова-папулярная праграма «Здароўе» Юлія Бялянчыкава. Там гады дзямалі разам з нашым шанювым доктарам ад цэнтральнага тэлебачання.

У вясне 83 гады Сяргей Іванавіч не толькі выдатна спраўляецца са сваімі непасрэднымі абавязкамі. Ён прымае актыўны ўдзел ва ўсіх мерапрыемствах, якія праводзіцца ў вёсцы, раёне і вобласці, на працягу амаль 40 гадоў з'яўляўся пазаштатным намеснікам старшын Покрашаўскага сельвыканкама, неаднойчы выбараўся дэпутатам сельскага і раённага Саветаў.

Фельчар на скутары

Фельчарска-акушэрскі пункт у Грыбнах працаваў здаўна, але два дзсяткі гадоў таму ў старым драўляным будынку здарыўся пажар. Таму ўстанова вымушана былі перавесці ў мясцовы Дом культуры, дзе «пад медыцыну» адвалі некалькі пакояў.

— Там былі ўмовы сапраўды баявыя, — прызнаецца **Сяргей Караеў**, **галоўны ўрач Магілёўскай паліклінікі № 11**, якая абслугоўвае сельскі раён вакол абласнога цэнтра. — Не было цёплых вады і каналізацыі, для ацяплення карысталіся электраабгравальнікамі. Працаваць было няпроста.

— Давялося прыставацца і выконваць усё, што патрабавалася, аказваць людзям медыцынскую дапамогу, — узгадвае **фельчар з Грыбнаў Вольга Раманаўна Лісава**. — Але мы заўсёды ведалі, што цяжкасці з паліпшэннем часу і калі-небудзь усё гэта скончыцца. Вось цяпер час і надышоў!

Як вядома, у адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай адраджэння вёскі ствараліся аграпрадкі, дзе абавязкова прыводзіліся ў парадак сацыяльныя ўстановы, у тым ліку і медыцынскія. На жаль, вёска Грыбаны ў лік аграпрадкі не трапіла, і «жыллёвыя праблемы» мясцовага ФАПа ўрашчце вырашылі мясцовыя ўлады.

У Грыбнах адрамантавалі дзіцячы садок, і ў влік будынку знайшлося месца для ФАПа. Да медыкаў можна трапіць праз асобны ўваход. Тут чысціцца і камфорт, сюды прыёмна прыйсці людзям.

— Мы жывём у XXI стагоддзі, і гэта вялікая справа для медыцынскай установы — адпавядаць усім правілам, — каментуе **Сяргей Караеў**. — ФАП — гэта ж яшчэ адзін цэнтр сельскага жыцця, які крама, школа і клуб, што асабліва важна для пахылых людзей.

— У нас цяпер ёсць некалькі

пакояў: працэдурны, дзіцячы, акушэрскі, — задаволена пералічвае фельчар. — Вядзём прыём людзей. Тут цяпер ёсць усё: і цёплая вада, і каналізацыя, і цэнтральнае ацяпленне. Працаваць — адно задавальненне.

Даступнасць — гэта вельмі важна

Вольга Лісава — ужо пенсіянерка, агульны працоўны стаж перавысіў 40 гадоў. Калісьці яна працавала акушэркай у радзільным доме ў Магілёве, але давялося пераехаць у Грыбаны ў сувязі з сямейнымі абставінамі, тым больш што там звысталіся пасада на ФАПе. Яна працуе ў пары з яшчэ адной пенсіянеркай, санітаркай Марыяй Куляшовай. Жанчыны маюць добрую рэпутацыю, і ніякіх нараканняў на ФАП у Грыбнах няма.

Сёння сельская медыцынская ўстанова абслугоўвае 6 вёсак — а гэта амаль 600 чалавек, з якіх 70 дзяцей. Увогуле ж радыус дзеяння ФАПа складае дзсяткі кіламетраў, а аддаленныя вёскі, дзе жывуць у асноўным пахылыя людзі, фельчар наведвае разам з участкавым тэрапеўтам.

— Людзям цяжка дабрацца да нас, таму мы самі прызьджаем да іх, — тлумачыць Вольга Лісава. — Звычайна штодня я маю прыкладна 5 выклікаў на дзень, яшчэ дзсяткі людзей прыходзіць у ФАП. Але ж дзень на дзень не прыпадае, здараецца па-рознаму. У асноўным людзі скардзяцца на павышаны ціск, прастудныя захворванні, маюць патрэбу ў ін'екцыях. Мы робім для іх усё, што трэба. Жадаем сваім пацыентам здароўя, і толькі яго!

— У Магілёўскім раёне склаўся асабліва структура медыцынскай дапамогі, — гаворыць **Сяргей Караеў**. Тут працуюць 4 участкавыя бальніцы, бальніца сямейнага догляду, 7 урачэбных амбулаторыяў і 35 ФАПы. У нас працывае шмат людзей — 42 тысячы чалавек, і тэрыторыя вялікая.

Такая значная колькасць медыцынскіх устаноў тлумачыцца таксама «раскіданасцю» населеных пунктаў вакол горада і адсутнасцю адзінай цэнтральнай

бальніцы. Зразумела, жыхары раёна наведваюць медыцынскія ўстановы і ў Магілёве, але ўсё ж і для іх павязка ў абласны цэнтр — гэта ўчынак!

— У нас нядрэнна забяспечана даступнасць, а гэта шмат значыць, — падкрэслівае **Сяргей Мікалаевіч**. — Цяпер ёсць цяжкасці з грамадскім транспартам, аўтобусы могуць хадзіць толькі некалькі разоў на тыдзень. А таму трэба захоўваць ФАПы і амбулаторыі, каб людзі на месцы атрымлівалі дапамогу ад медыкаў.

Для таго, каб фельчары маглі дабрацца да пацыентаў у аддаленых вёсках, ім набываюць скутары. Якраз у Магілёўскім раёне, у Бялявічах і Махалёве, ФАПы атрымліваюць сучасныя і кампактныя скутары соўвавання. Гэта зробілі там, дзе вёскі вельмі аддалены адна ад адной, і там, дзе трэба наведваць маленёкіх дзяцей і пахылых людзей.

Ілона ІВАНОВА.

Галоўны спецыяліст па першасай медыкасанітарнай дапамозе ўпраўлення аховы здароўя Магілёўскага аблвыканкама Ірына Ляховіч засяроджвае ўвагу на тым, што адным з кірункаў развіцця сферы аховы здароўя з'яўляецца ўдасканаленне арганізацыі аказання медыцынскай дапамогі сельскаму насельніцтву. Аптымізацыя кіравання, аб'яднанне сістэмы ў гарадах і аднайменных раёнах (як, прынамсі, у Магілёўскім раёне), ліквідацыя дыспарэорцыі — усё гэта зроблена для забеспячэння выскоўдай даступнай і свачасовай медыцынскай дапамогі.

Цяпер у Магілёўскай вобласці сельскае насельніцтва абслугоўваюць 352 ФАПы, 89 урачэбных амбулаторыяў, 22 участкавыя бальніцы, 11 бальніц сямейнага догляду, 19 раённых паліклінік і столик ж бальніц. Ёсць такія амбулаторыі, якія абслугоўваюць толькі 600-800 чалавек, і ФАПы, якія працуюць толькі для 150-200 жыхароў навакольных вёсак, аднак ўпраўленне аховы здароўя і ўлады на месцах не імкнуча закрываць альбо рэарганізаваць такія ўстановы. Ірына Ляховіч расказала, якія захады зрабіла абласное ўпраўленне аховы здароўя для паліпшэння арганізацыі медыцынскай дапамогі для высківых жыхароў. Прыём тэрапеўтаў і паліклініках арганізаваны цяпер пераважна ў першую змену — для таго, каб зручна было прыехаць і паспець паехаць дадому. У паліклініках цэнтральных раённых бальніц выдзелены тэрапеўтычны ўчастак, за якім замацоўваецца пэўны ФАП і атрымлівае талоны да вузкіх спецыялістаў. Які правіла, пацыент мае магчымасць наведваць некалькіх такіх спецыялістаў у адзін дзень, а не прызьджаць у райцэнтр некалькі разоў. Калі патрэба тэрмінова кансультацыя — чалавека прымуць адправіць і могуць накіраваць, пры неабходнасці, у абласныя медустановы. Кансультацыю ў абласных паліклініках можна атрымаць і ў суботні дзень. У выскоўдай ёсць магчымасць лячыцца ў аддзяленнях дзённага знаходжання паліклінік раённых бальніц і сельскіх урачэбных амбулаторыяў.

Робіцца тэхнічна пераабсталяванне амбулаторыяў, закупляецца транспарт і сучасная спецыяльная апаратура. Напрыклад, для таго, каб можна было зрабіць электракардыяграму дома ў пацыента і перадаць інфармацыю доктару праз мабільны тэлефон і інтэрнэт.

На ФАПы вьязджаюць тэрапеўты, педыятры, гінеколагі з паліклінік. На кожным пункце ёсць аптэка, каб набыць лекі на месцы. У кожным раёне створаны цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, куды прызьджаюць медыцынскія работнікі і аказваюць дапамогу адзіночным пахылым людзям. У любым выпадку, у лячэбных установах ёсць тэлефоны даверы і «гарачыя лініі», якія забяспечваюць эфектыўную зваротную сувязь з сельскім насельніцтвам і дапамагаюць вырашаць неадкладныя праблемы.

ДАПАМАГЧЫ БЕЗДАПАМОЖНЫМ

Аддзяленне для цяжкіх анкахворых Гомеля і Гомельскага раёна адкрылася пры Прытыцкаўскай участкавай бальніцы. Лячэбная ўстанова знаходзіцца за 25 км ад абласнога цэнтра. Як расказаў загадчык бальніцы Андрэй Паграбнік, неабходнасць у спецыфічнай дапамозе узнікла даўно. Зараз толькі ў Гомелі і раёне налічваецца каля 500 хворых чвэрцітай (самай апошняй) клінічнай групы, на якіх арганізавана аддзяленне палітыўнай тэрапіі.

— Па розных формулах разліку, для такога горада, як Гомель, патрабавалася ад 30 да 80 ложкаў, — кажа Андрэй Анатольевіч. — У нашай установе існуюць неабходныя падраздзяленні: харчоблок, працэдурны, перавязачны і іншыя кабінеты. Ёсць ліфт, каб падняцца на другі паверх будынка.

Работы па рамоне былі праведзены ў сісьляны тэрміны. На працягу двух месяцаў аддзяленне набыло той выгляд і абсталяванне, якія дазваляюць бясплатна прыняць 25 цяжкіх хворых. Пакуль тут знаходзіцца 6 чалавек, але ложкі пуставаць не будуць.

— Ёсць шмат адзіночкі анкахворых, якіх няма каму даглядаць, — працягвае Андрэй Паграбнік. — Такія людзі будуць заставацца ў аддзяленні да канца сваіх дзён. Некаторым сям'ям трэба дапамагчы па доглядзе і даць адпачынак членам б'я на 10-12 дзён, бо сітуацыя для сваёй маральна і фізічна вельмі цяжкая. Тут ляжаць невылечныя хворыя, таму асноўная задача ўрачоў — знімаць негатыўныя сімдромы. Асабліва важнымі становяцца прафесійны догляд і пытанні псіхалогіі. Менавіта таму ў штаце ёсць псіхолог і псіхатэрапеўт — не толькі для працы з хворымі, але і з іх сваякмі. Мы напісалі лісты аб дапамозе, і нам далі станоўчыя адказы больш за 10 арганізацый Гомеля. Дарчы, створаны аддзяленне палітыўнай тэрапіі стала магчымым дзякуючы намаганням улад Гомеля і абласнога ўпраўлення аховы здароўя, якія выдзелілі па Br200 мільянаў.

На базе аддзялення палітыўнай тэрапіі будзе працаваць школа па навучанні сваякоў догляда за такімі цяжкімі хворымі. Ім раскажучь, як правільна займацца пра

«ЯК ВЯ ЯХТУ НАЗАВЯЦЕ — ТАК ЯНА І ПАПЛЬВЕ», або Сур'ёзная размова пра асаблівасці беларускай анамастыкі

...Калісьці даўно, калі яшчэ я паступаў ва ўніверсітэт, нас, абітурынтаў, засялілі ў студэнцкі інтэрнат на вуліцы Кастрычніцкай. Ідзем мы, маладыя-зялёныя, па Мінску, шукаем гэты інтэрнат. Раптам адна дзяўчына крычыць: «Стоіце! Мы ж не туды ідзем — нам казалі шукаць вуліцу Акцябрскую, а гэта — Кастрычніцкая!». Вядома, мы з яе трохі парагталі, але праблема насамрэч сур'ёзная — колькі такіх вуліц, завулкаў, пасёлкаў у нашай краіне? Ды ладна мы, беларусы, яшчэ тады с-сяк разбіромся, а што будзе рабіць замежны госьць, напрыклад, з вуліцамі Абойнай і Шпалернай? Такія ж блытаніна бывае і з імёнамі, прозвішчамі, імёнамі па бацьку — паспрабуй разабрацца, дзе Алясь, а дзе Аляксандр, і як правільна ў пашпарце запісаць яго сыну імя па бацьку... Аб гэтым усім, а таксама аб праблемах і задачах, якія стаць перад спецыялістамі, што вывучаюць асаблівасці нацыянальнай анамастыкі, мы пагутарылі за «круглым сталом» з навукоўцамі Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы: дырэктарам інстытута Аляксандрам ЛУКАШАНЦАМ; вучоным сакратаром, кандыдатам філалагічных навук Ігарам КАПЫЛО-ВЫМ; старшым навуковым супрацоўнікам, доктарам філалагічных навук, прафесарам, старшынёй Рэспубліканскай тапанімічнай камісіі пры НАН Беларусі Валянцінай ЛЕМЦЮГОВАЙ і навуковым супрацоўнікам інстытута Аленай АНІСІМ.

І адным са складніку нацыянальнай анамастыкі з'яўляецца антрапанімічная лексіка — гэта ўласныя імёны, імёны па бацьку і прозвішчы. І калі казаць пра нашу беларускую сітуацыю, якая датычыцца ўласных імён, то трэба адзначыць такую асаблівасць: у нас гістарычна складалася так, што паралельна функцыянуюць тры антрапаніміконы: праслаўныя, каталіцкі і беларускі народны. Напрыклад, ёсць праслаўнае імя Іван, каталіцкае Ян і беларускае Янка; ёсць праслаўнае Іосіф, каталіцкае Юзаф і беларускае Язэп. І гэтыя тры групы ўласных імён найменш фактычна могуць выкарыстоўвацца як імёны для запісаў у документах, што сведчаць асобу.

Ігар КАПЫЛОУ:

— Слова анамастыка паходзіць з грэчаскай мовы і літаральна перакладаецца як «майстэрства даваць імёны». У навуковым разуменні — раздзел мовазнаўства, які вывучае ўласныя імёны, іх паходжанне, гісторыю, заканамернасці развіцця і функцыянавання. Аднак у апошнія дзесяцігоддзі анамастыка настолькі дынамічна развіваецца, што ёсць усе падставы гаварыць пра яе як пра самастойную навуковую дысцыпліну са сваім аб'ектам і предметам даследавання, са сваёй метадалагічнай базай. Тым больш што анамастыка заўсёды выходзіла за межы мовазнаўства: яна цесна звязана з гісторыяй, географіяй, этнаграфіяй.

Анамастычная лексіка (назвы населеных пунктаў, водных аб'ектаў, вуліц, імёны, мянушкі, прозвішчы людзей і інш.) складае вялікую частку нацыянальнага лексікону. Уласныя імёны з'яўляюцца неад'емнай часткай гісторыя-культурнай спадчыны любога народа: яны ствараліся на працягу многіх стагоддзяў і перадаваліся з пакалення ў пакаленне, а таму змяшчаюць надзвычай багатую інфармацыю пра матэрыяльную і духоўную культуру народа. Акрамя таго, што ўласныя імёны маюць важнае гісторыя-культурнае значэнне, яны шырока выкарыстоўваюцца ў моўнай практыцы. А калі знікаюць нейкія геаграфічныя найменні — значыць, знікае частка гістарычнай памяці, гістарычнай інфармацыі, культурных каштоўнасцяў беларускага народа. У сувязі з гэтым асава гістарычных назваў, беражлівасць адносна да нацыянальнай тапаніміі з'яўляюцца высакарнай сацыяльнай і культурнай задачай, бо тапонімы звязваюць мінулае і сучаснае, сучаснасць і будучыню.

Цікава, дзе гісторыя паходжання імёнаў у чалавека з'явілася даўно, аднак навуковы падыход да іх вывучэння ў свеце узнік параўнальна нядаўна — толькі ў другой палове XVIII стагоддзя. А вось пра беларускую анамастыку даследаванні можа казаць толькі пачынаючы з XIX стагоддзя, але яны ў асноўным былі звязаны з дэзінсанацыянальнымі этнаграфічнымі і аб'ёмна-аўдыяльнымі назіраннямі. Сістэмы, навуковы характар анамастычных даследаванняў набываюць у другой палове XX стагоддзя, калі ў Інстытуце мовазнаўства акадэмікам Мікалаем Васільевічам Бірылам была створана навуковая школа і пачалося актыўнае планмернае вывучэнне асобных імёнаў і прозвішчаў людзей (антрапанімія), назваў населеных пунктаў (айконіма), назваў невялікіх геаграфічных аб'ектаў (мікратапанімія). Дзякуючы працам вучоных інстытута беларускай анамастыцы ў XX стагоддзі выйшла на ўраўняні ўзровень развіцця. Варта прыгадаць такія працы, як «Беларуская антрапанімія» М.В. Бірылы, «Беларуская айконіма» і «Уход-ходнаслаўная айконіма апелятыўнага паходжання» В.П. Лемцюгова, «Антрапанімія Гродзеншчыны і Брэстчыны XIV — XVIII стст.» Г.К. Усціновіч і іншыя. Дзякуючы гэтым працам была паказана нацыянальная адметнасць беларускага анамастыкону.

Сёння ідзі, закладзення ў тэарэтычных працах заснавальнікаў беларускай анамастыцы навуковай школы, знайшлі працяг у даследаваннях прадаўжальнікаў сярэдняга пакалення навукоўцаў і моладзі. Актыўна развіваецца гістарычны кірунак, арыентаваны на вывучэнне тапаніміі, засведчанай у старабеларускіх пісьмовых помніках. Так, мною была абаронена кандыдацкая дысертацыя на тэму «Тапанімія беларускіх дзельных помнікаў XIV—XVIII стст.», пад майм навуковым кіраваннем і непасрэдным удзеле былі падрыхтаваны праекты «Старажытнікі беларускі тапанімікон як крыніца лінгвістычнай і культурна-гістарычнай інфармацыі» і «Старажытнікі беларускі тапанімікон у кантэксце рэканструкцыі лексічнай сістэмы беларускай мовы». У выніку выканання гэтых праектаў былі створаны рэзрбеларускі тапаніміі, засведчанай на землях Вялікага Княства Літоўскага, і яе лінгвістычнага аналіз. Збор тапаніміі, засведчанай старажытнікі беларускіх пісьмовых помнікаў, і яе лексікаграфічная апрацоўка дазволіць больш глыбока пранікнёна ў сутнасць гэтай катэгорыі ўласных імён, вызначыць агульныя заканамернасці фарміравання і функцыянавання ўласных геаграфічных назваў у старажытны перыяд, прасачыць эвалюцыйныя працэсы і ў хрэналагічным паслядоўнасці. Тапанімікон старабеларускіх помнікаў пісьменнасці XV—XVIII стст. можа стаць пачаткам стварэння гісторыка-лінгвістычнага зводу «Старабеларуская тапанімія», які аб'явіць маладаследаваную спадчыну беларускай духоўнай і матэрыяльнай культуры. Таксама нядаўна ў інстытуце была абаронена кандыдацкая дысертацыя, дзе было разгледжана тапанімія ўнікальнага беларускага помніка XVI ст. — «Тапанімія «Ревізіны пущі і пераходоў зверніны» в бывшем княжестве Литовском»: лексіка-семантычны і структурна-грамматычны аспекты», а таксама паказаны пачатковы этап станаўлення беларускіх ўласных геаграфічных найменняў.

Дарчы, цікавы факт — за ўсю гісторыю Беларусі было праведзена толькі дзве канферэнцыі па анамастыцы: першая называлася «Праблемы беларускай тапаніміі» і адбылася ў 1967 годзе. І фактычна толькі больш чым праз 40 гадоў, у 2010 годзе, у інстытуце была праведзена яшчэ адна міжнародная навуковая канферэнцыя — «Беларуская анамастыка: гісторыя і сучаснасць», у якой прымалі ўдзел не толькі беларускія навукоўцы, але і нашы калегі з Польшчы, Украіны, Расіі. На канферэнцыі былі ўзнятыя пытанні, якія хвалююць беларускіх даследчыкаў анамастыкі, абмеркавана вялікая колькасць праблем, якія яшчэ трэба вырашаць. У прыватнасці, гаворка ішла і пра стандартызацыю ўласных імён, і пра перадачу беларускіх імёнаў і назваў графічнымі сродкамі лацінскага алфавіту, і пра ўнармаванне назваў вуліц, населеных пунктаў, чыгуначных станцый і г. д.

У АЛЯКСАНДРА СЫН — АЛЯКСАНДРА СЫН — АЛЯСЯ?

Аляксандр ЛУКАШАНЦ:

— Наогул праблема даследавання анамастычнай лексікі з'яўляецца важнейшай часткай нацыянальнай лінгвістыкі, таму што менавіта ўласныя назваў захоўваюцца гістарычная памяць народа, асаблівасці гістарычнага раз-

віцця і сувязі носьбітаў мовы з іншымі народамі. І адным са складніку нацыянальнай анамастыкі з'яўляецца антрапанімічная лексіка — гэта ўласныя імёны, імёны па бацьку і прозвішчы. І калі казаць пра нашу беларускую сітуацыю, якая датычыцца ўласных імён, то трэба адзначыць такую асаблівасць: у нас гістарычна складалася так, што паралельна функцыянуюць тры антрапаніміконы: праслаўныя, каталіцкі і беларускі народны. Напрыклад, ёсць праслаўнае імя Іван, каталіцкае Ян і беларускае Янка; ёсць праслаўнае Іосіф, каталіцкае Юзаф і беларускае Язэп. І гэтыя тры групы ўласных імён найменш фактычна могуць выкарыстоўвацца як імёны для запісаў у документах, што сведчаць асобу.

Акрамя такіх дакументальных імёнаў існуе яшчэ велізарная колькасць вытворных варыянтаў — памяшальных, дамашніх і г. д. Напрыклад, гняздо вытворных ад імені Аляксандр налічвае больш за 100 варыянтаў. Але, зразумела, вытворныя, размоўныя і памяшальныя імёны, як правіла, не выкарыстоўваюцца як пашпартныя.

Якія тут існуюць праблемы? Часта ў іменаслоўнай практыцы сустракаюцца самыя розныя разыходжанні ў напісанні — напрыклад, калі блытаюцца праслаўныя, каталіцкі і народныя формы імёнаў. Скажам, калі запісаць імя па бацьку, то часта блытаюцца формы, утвараныя ад праслаўнага і каталіцкага варыянтаў: калі бацьку завуць Ян, а яго сыну запісаць імя па бацьку Іванавіч. Ці возьмем імя Аляксандр: зараз у практыцы шырока выкарыстоўваецца такая народная беларуская форма гэтага імені як Алясь, а калі тапіма можа выкарыстоўвацца як самастойнае афіцыйнае пашпартнае імя. І таму, калі па-беларуску запісаць імя па бацьку Іванавіч, а не Аляксандр Іванавіч. І імя па бацьку ад імя Алясь павінна ўтварацца менавіта Алясевіч (Алясеўна), а не Аляксандравіч (Аляксандраўна).

Ёсць яшчэ адна такая праблема, звязаная з іменаслоўнай практыкай — гэта праблема перадачы імёнаў сродкамі іншай мовы. І гэта асабліва актуальна для нашай сітуацыі бікультурна-двумоўнага дзюмоўна, тым больш што беларуская і руская мовы карыстаюцца адной графічнай сістэмай. У адпаведнасці з агульнапрынятай міжнароднай практыкай ўласныя назвы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслітуюцца, гэта значыць перадаюцца палітарна. Таму рускае прозвішча Сявродца мы няк не можам па-беларуску перадаць як Шлаку. Але палітыка і беларуская, і руская мовы карыстаюцца фактычна адной графічнай сістэмай, то вельмі часта ўзнікае праблема афармавання афіцыйных імён і прозвішчы, у тым ліку імёны і прозвішчы, не перакладаюцца, а толькі транслі

МАРКІРОЎКА — НЕ ЎПРЫГАЖЭННЕ ТАВАРУ

Як нас дураць

БЕЛАРУСЫ Ў МІНУЛЫМ ГОДЗЕ НЕ ЧАКАЛІ ХАЛЯВЫ

У 2011-м ледзь не палова беларускіх работнікаў (41 працэнт) дасягнула прафесійных поспехаў толькі дзякуючы цяжкай і ўпартай працы. Гэта вынікі апытання, якое правёў сярэд паўтарыцца супрацоўнікаў беларускіх кампаній партал RABOTA.TUT.BY.

Аднак усё роўна 93 % апытаных заявілі, што не змаглі дабіцца ўсіх прафесійных мэт, якія яны ставілі перад сабою на мінулы год. Але 15 % атрымалі прывабную пасадку, а 7 — занялі кіруючую пасадку. Большасць беларусаў (95 %) вырашыла падстрахавацца ў няпросты для эканомікі час і задумалася аб атрыманні дадатковай адукацыі. Не ўсе спужаліся крызісу: шмат каму цяжкае становішча дапамагло знайсці сябе ў прафесійнай сферы, а 7 % ўвогуле знайшлі працу сваёй мары.

Сярэд станаючых момантаў мінулага года таксама і тое, што масавыя звальненні ці скарачэнні, якіх вельмі баілася беларусы, не адбылося. Па прычыне звальнення змянілі працу толькі 5 % респандэнтаў. І толькі 3 % перажылі сур'ёзныя канфлікты з начальствам.

Негатыўныя моманты старога года — падзенне даходаў, змяншэнне прыбытку, закрыццё кампаній, зніжэнне ўзроўню жыцця. Аднак людзі не ведаюць, з-за чаго гэта адбылося: 66 % апытаных не змаглі высачыць тое, што спрыяла ўзнікненню такіх негатыўных змен у кар'еры. Хтосьці звязалі «дэвальвацыю», іншы — «не праіндэксаваную зарплату», трэці кажа, што «такое жыццё», чацвёртаму перашкодзіла «эканамічная сітуацыя ў краіне».

У 2012 годзе беларусы не чакаюць глабальных перамен у кар'еры. Але 86 % респандэнтаў думаюць аб змене месца працы.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

Напэўна, планета арбіту мяняе — Не верцець прагнозам сіноптыкаў людзі, Валёнкi ў крамах ніхто не купляе, І снежань не снежны, і студзень не студзiць. А я спадзяюся, мо спраўдзiцца тое, што снiлася ў цiмнай зiмвай няволi: Каб сталi ўсе месяцы года — вясною І першыя кветкi не вялі нiколi. Каб толькi ад яблыньнiх белых завая Ляцела над краем ад мая да маі... Так бачыцца многім, так бачыў у сне я, Бо, жакуць, планета арбіту мяняе.

ЭКАЛАГІЧНАЯ маркіроўка на зыкетцы тавараў яшчэ не заўсёды азначае, што ён сапраўды з'яўляецца такім. Задача маркіроўкі — інфармаваць пакупніка, а не ўводзіць яго ў зман. Але часам здараецца наадварот. Далёка не ўсе звяртаюць увагу на маркіроўку тавараў. А яна, між іншым, утрымлівае важную і карысную інфармацыю для нас, спажыўцоў. Якую? Аб гэтым размова з Валерыем КУРЫЛАВЫМ, дырэктарам прадпрыемства «Экалагіінівест», экспертам у галіне экалагічнай маркіроўкі.

Невялікі перыяд яна прайшла значны шлях у сваім развіцці. Людзі больш стала ўзросту памятаюць, што ў свеце часы зыкеткі тавараў былі вельмі скупыя на звесткі аб той ці іншай прадукцыі. Сёння гэта здаецца дзіўным, але тады галоўным знакам на зыкетцы была рознічная цана тавару. У камандна-планавай эканоміцы яго кошт вызначыўся загалі і на гады незалежна ад попыту. Былі таксама звесткі аб даце і месцы вытворчасці тавараў («Зроблена ў СССР»), тэрміне яго выкарыстання. Здаецца, у асноўным і ўсё. Цяпер вы ні на адным тавары не ўбачыце яго цану. Але з'явілася шмат іншых знакаў. Напрыклад, аб адпаведнасці экалагічным патрабаванням. У Беларусі гэта нацыянальны знак «Натуральны продукт».

Маркіроўка тавараў — не ўпрыгажэнне. Гэты тэзіс, здаецца, не мае патрэбы ў абмеркаванні. Але асобныя тавары літаральна стракаццяць знакамi. Чаму?

Рэчаіснасць, дакладней, практыка работы «Экалагіінівеста», паказвае, што асобныя вытворцы з падачы дызайнераў лепяць на зыкетку зусім не патрэбныя знакі — для ўпрыгажэння. Яны лічаць: больш знакаў — больш салідна ў вачах пакупніка выглядае тавар. Часам гэта прыводзіць да абсурду. Нашы супрацоўнікі аднойчы з вялікім здзіўленнем убачылі набор знакаў на зыкетцы аднаго прамысловага тавара. Іх вялікі і бяздумны набор хутчэй заблытаў спажыўца, чым даваў яму неабходную інфармацыю. А два знакі зусім супярэчылі адзін аднаму: дазвалялася выкідаць выкарыстаны тавар у звычайны кантэйнер для бытавога смецця і ў той жа момант забаранялася гэта рабіць. Калі мы пачалі правяраць законнасць маркіроўкі тавараў, то высветлілася, што нiводны знак не мае законных падстаў упрыгожваць зыкетку. І смех, і грэх. Такая рэакцыя часам узнікае пасля знаёмства з практыкай маркіроўкі асобных тавараў ачынных вытворцаў, якія маркіроўку разглядаюць як элемент дызайну.

Але некаторыя вытворцы абыходзяцца без знакаў і пішучы тое, што ім хочацца. У нашым выпадку — «Экалагічна чысты продукт». Як вы ставіцеся да гэтай самадзейнасці? — Зразумела, адмоўна. Вось бутэляк з мінеральнай вадою «Асважальная». Яе вытворцы вырашылі эфект уздзеяння на спажыўца падмацаваць надпісам «Экалагічна чысты продукт», на што

не мелі аніякага права. Потым аказалася, што «Асважальная» — гэта звычайная пітная вада, такая, як у водаправодным кране. Узнікае законнае пытанне: у чым жа розніца? Пры чым тут «Экалагічна чысты продукт»? Дарэчы, такі надпіс можна сустрэць на іншых харчовых і нехарчовых таварах. Гэта агульная і часта наўмысная памылка многіх вытворцаў, якія самастойна прысвойваюць сваіму тавару экалагічны ранг ці званне, — назавіце, як хочаце.

Нельга таксама па асабістым жаданні выкарыстоўваць фразы і вершы экалагічнага зместу ў рэкламе. Вось цікавы факт з рэкламнай практыкі. Прачытаў на рускай мове твор, які мы заўважылі на адным з прадуктаў харчавання: «Масло золотистое» — экалагічна чыстае». Такія рэкламныя заявы нельга друкаваць па ўласным жаданні. Мы патэлефанавалі і спыталі, чаму яны свой прадукт аб'явілі экалагічна чыстым? Адказ быў не ў брыво,

— Цікава, адкуль такая самаўпэўненасць, што спажывец гэты і іншы падобны хітрыкі прыме за чыстую праўду?

— Я думаю, што ад вялікага жадання зрабіць свой тавар больш прывабным для пакупнікоў і зарабіць. Як гаворыцца, нічога асабістага, толькі эканамічны разлік.

— Паставім пытанне трохі інакш: адкуль такая блытаніна з маркіроўкай?

— Ад нежадання кіраўнікоў прадпрыемстваў займацца работай па атрыманні дазволу маркіраваць сваю прадукцыю сапраўдным экалагічным знакам. Бо п'ют прыдзецца выпускаць адпаведны бй тавар. Працыяні намалываць замежны экалагічны знак ці налісаць: «Экалагічна чысты продукт».

— Ведаеце, фармальна логіка падказвае, што са свідравіны глыбінёй 300-400 метраў не можа быць іншай вады, як толькі «экалагічна чыстая». Ці не так?

— Не заўсёды так. Нават здабытая з вялікай глыбіні пітная і мінеральная вада павінны адпавядаць дэсяткам канкрэтных патрабаванняў Міністэрства аховы здароўя. Яны тычацца і абсталявання, з дапамогай якога была здабытая вада, і сістэмы яе бутэлявання і г. д.

— Дакладная маркіроўка тавараў — справа для нас адносна новая. У бй мы ў значнай ступені паўтаем, каб не займацца вынаходніцтвам веласіпеду, досвед іншых краін. Што адметнага і вартга пераімання робіцца ў нашых суседзях у Еўрасаюзе?

— У Еўрасаюзе ў мэтах выпрацоўкі адзіных падыходаў да ацэнкі тавараў нехарчовага прызначэння на экалагічных складніках ствараюцца адзіныя экалагічныя крытэрыі да прадукцыі. З гэтай нагоды летась у ЕС была прынята спецыяльная дырэктыва аб адзіных прыняццях і правілах маркіроўкі тавараў. Гэты дакумент забараняе ўжываць усё знакі, якія не абгрунтаваны пэўнымі нормама. Тое, што нельга

канкрэтна вызначыць, і тое, што не мае крытэрыяў. Упершыню ў ЕС былі так сур'ёзна і адзначна агучаны патрабаванні да знакаў на таварах. Ужо больш чым на 40 відаў прадукцыі распрацаваны дакладныя экалагічныя крытэрыі, у тым ліку і па другаснай перапрацоўцы ўпакоўкі.

— Дарэчы, з 1 студзеня новага года пачала дзейнічаць Адзіная эканамічная прастора (АЭП) Беларусі, Расіі і Казахстана. У яе межах свабодна, без аніякіх абмежаванняў рухаюцца тавары вытворцаў гэтых дзяржаў. Можна, варта было б падумаць аб уніфікацыі маркіроўкі тавараў, каб нам, жыхарам Беларусі, было зразумела, што за знакі нанесены на зыкетку прадукцыі з Расіі ці Казахстана.

— Стварэнне АЭП, логіка і дынаміка развіцця гандлёвых адносін паміж Беларуссю, Расіяй і Казахстанам падыялі нас да стварэння адзінай сістэмы маркіроўкі тавараў іх вытворцаў у краінах АЭП. Зараз ідзе актыўнае ўдасканаленне заказна-даўчай базы краіна-імпартэраў айчынай прадукцыі ў галіне маркіроўкі.

— Для значнай часткі насельніцтва знакі на таварах усё роўна то кітайская грамата. Можна, карысным было б рэкаментаваць удалымікам як гіпермаркетаў, так і невялікіх крамаў на бачным месцы вышываць плакаты з расшыфравкай таварных знакаў для шырокай колаў спажыўцоў? Увогуле, што робіцца для інфармавання насельніцтва аб маркіроўках на таварах?

— Такія захады ўжо прымаюцца. У прыватнасці, шырока выкарыстоўваюцца магчымасці СМІ, таг ж інтэрнэту. На сайтах многіх арганізацый можна знайсці інфармацыю на гэты конт. Плануем таксама падрыхтаваць відэаролі, друкаваную прадукцыю аб ролі і значэнні маркіроўкі тавараў, актыўнай працаваць у школах. Карацей, сёлета рытуем магутнюю інфармацыйную кампанію.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Зоркі гавораць

2012 ГОД: МАЛА СТАБІЛЬНАСЦІ, ЗАТОЕ ШМАТ РАЗНАСТАЙНАСЦІ

Чого-чого толькі ні пішучы і ні гавораць пра наступны год! Адны цвёрда ўпэўнены, што ўсё ж прыйдзе нібыта прадказаны старажытным мая канец свету — на гэты раз дакладна і беспаваротна. Другія перасцерагаюць: год высакосны, і добрага ад яго чакаць наўрад ці варта. Трэція не звяжваюць на думку першых і пераконваюць, што ўсё пераменіцца да лепшага, а замест канца свету прыйдзе новая эра... Верыць ці не верыць камусьці з прадказальнікаў — глыбока асабіста справа кожнага з нас. «Звязда» ж прапануе ахвотным яшчэ адзін погляд і прагноз на 2012 год — год Чорнага Вадзянога Дракона.

ЧАС СЯЧЫ КАНЦЫ

«Надыходзячы год пройдзе пад знакам «яціркі», — распавяла «Звяздзе» астролог і нумаролаг Аліна ВОЛКАВА. — Гэта сума ўсіх лічбаў года: 2+0+1+2. З пункту гледжання нумаралогіі, 5 — гэта, з аднаго боку, залатая сярэдзіна на шляху да дасканаласці, а з другога — зручны момант для перадышкі і, магчыма, пераацэнкі каштоўнасцяў: што для вас насамрэч важна, а што можна і адклісці на пэўны час ці ўвогуле адкінуць. У мінулыя гады, што праходзілі пад гэтай лічбай, людзі мелі большую патрэбу ў духоўным, чым у цалесным, а значыць, абстанова думачы, што эканамічная асцяноўка ў свеце і дабрабыт беларусаў у прыватнасці калі не паляпшацца, то дакладна не пагоршацца. Таксама лічба 5, сцявэрдае нумаралогію, спрыяе вандроўнікам, тым, хто прывязваюцца не сядзецца на адным месцы, а быць у пастаянным руху, шукаць новыя падыходы і сферы дзейнасці. Атрымліваецца, што прынясуць плён пазездкі — камандзіроўкі, падарожжы ці, скажам, шоп-туры. З адной важнай умовай — калі вышы моты не скіраваны на шкоду іншым людзям. Акрамя таго, 5 — лічба дзеяння, дый Дракон вітае людзей актыў-

УСІХ ПАСЛУХАЦЬ... І ЗРАБІЦЬ ПА-СВОЙМУ

Авенуаў чакае неспрыяльны перыяд, калі дзвядзецца

афармляць спадчыну ці займацца палітыкай, але спрыяльна, калі прадстаўнікі знака вырашацца змяніць месца працы, прайшошы навучанне або перакваліфікацыю. Асабліва ўвагу варта надаць здароўю — як уласнаму, так і ўсіх членаў сям'і. Разлічываць дзвядзецца толькі на свае сілы, не давяраючы абяцанням рабочых асоб.

Для Цяльцоў вельмі важна стрымліваць упарты нораў, інакш магчымая сур'ёзная канфлікт і нават поўны разрыў стаўсункаў — прычым з самымі блізкімі людзьмі. Вывітлення адносін з імі, як, зрэшты, і з усімі навакольнымі, лепш пазбягаць. Планаўце толькі бліжэйшую будучыню, каб не давацца расчаравацца ў няспраўджаных чаканнях.

Блізкім зоркі раць перастаць прыпадобнацца да больш уплывовых ці проста агрэсіўных асоб. Панічце выказваць свае думкі, нават калі яны не супадаюць з агульнапрынятымі. Магчыма, з-за гэтага дзвядзецца памяняць работу ці ўвогуле перамясціць, але хто сказаў, што гэта дрэнна? Калі добра абдумаць свае дзеянні і падрыхтаваць я след, ужо напрыканцы года новая справа прынясе плён.

Ракам варта пазбягаць месцаў павышанай рызыкі і людзей, чые погляды вам не да канца зразумелыя. Адмова ад шkodных звычак, заняткі фізкультурай і, магчыма, пэўная дыета (толькі не падказаная суседкай, а пажаданая падаранам разам з урачамі) істотна паляпшаць стан вашага здароўя.

Што да Львоў, то поспех прагназаваны людзям, чыя дзейнасць падпарадкоўваецца дзяржаве: юрыстаў, служачых дзяржорганаў, вайскоўцаў, прадстаўнікоў адукацыі. Праўда, поспех гэты прыйдзе з адным маленькім «але»: дзвядзецца адкінуць замашкі цара свецана і прыслухавацца да меркавання навакольных. Не лішне будзе наладзіць сувязь з уплывовымі і забяспечанымі асобамі — цалкам верагодна, што некаторыя вашы праекты запатрабуюць падтрымкі зовнку.

Дзевяць зоркі настойліва рэкамендуць перастаць ашчасліліваць увесь свет і заняцца дзяржаўнай справай сабой — рабіць кар'еру, атрымаць дадатковую адукацыю, весці навуко-

вую работу, нарэшце, проста часцей наведваць спартзалы, цырульні і салоны прыгажосці. Самаўдасканаленне пазітыўна адаб'ецца і на вашых паводзінах на працы і дома. Да чужых думак стаўцеся з пэўнай доляй скепсісу і не раздражняйцеся па дробязях — арганізм гэтага не любіць.

У знаку Шаляў удача ідзе паруч з людзьмі, чыя дзейнасць звязаная з колерам і формай — дызайнерамі, мастакамі-афарміцелямі, мадэльерамі і г.д. Праўда, перш чым ставіць смелыя эксперыменты, вам было б няблага ўявіць хоць прыблізна, які вынік пажаданна атрымаць, інакш незадаволенымі застануцца ўсе, і вы ў першую чаргу. Ва ўсім, што робіце — асабліва гэта датычыцца фінансавых спраў і буйных пакупак — не забывайцеся пра страхоўку.

Скарпінама пажаданна больш кантактаваць з людзьмі, якія маюць багаты жыццёвы досвед і філасофскае стаўленне да ўсіх праблем. Менавіта такое акружэнне дазволіць і вам больш спакойна ўспрымаць разкія «перамены курсу», якіх гэты год абяцае багата. У рамонтных адносінах галоўнае — не дапускаць у сваё жыццё нікога выпадковага, у ролі які ўдзельніка, так і назіральніка.

Каго будзе асабліва турбаваць побыт, дык гэта Стральцоў, з іх несучышым жаданнем зрабіць як зручней. Калі менш часу аддаваць марам і фантазіям, а больш — канкрэтным чарчым і разлікам, то вам і ўсе карты ў руці. Тое ж датычыцца адкрыцця ўласнай справы — год надзвычай спрыяльны для дзелавага пачынення.

Абставіны спрыяюць тым з Казярогаў, хто звязаны па рабоце з іншымі дзяржаўнымі і замежнымі кампаніяма. У вас будзе бліскуча атрымавацца як перамовы з партнёрама, так і дзельныя пазездкі — адно толькі, што яны мусяць быць добра падрыхтаванымі, каб пазбегчы непрыемных накладак і спазненняў.

Зоркі складваюцца для Вадзалеў такім чынам, што ўсе шанцы ўмацаваць сямейны статус і працоўную яэйку. Асабліва будучы цяніцца прадстаўнікі знака, хто мае будаўнічы прафесію або звязана з выхаваннем, навучаннем і лязчэннем дзцей і састарэлым. Але ёсць і лыжка дзв'яці: Вадалея не рэкаментавана пераз-

джаць на іншае месца жыхарства і ўвогуле надоўга пакідаць уласны дом.

У жыцці Рыб чакаецца шмат чаго новага, найперш у сэнсе прафесійнага росту, павышэння кваліфікацыі, пераабучэння. Не зацыкаліцеся на ведах, атрыманых толькі з адной крыніцы — чым больш меркаванню і канцэпцыі вы разгледзіце, тым больш верагоднасць прыняць адзінае правільнае, а галоўнае, максімальна для вас спрыяльнае рэзэнне.

«У сувязі з тым, што год — высакосны, многія ўжо загадзя «выкапалі розныя «страшылькі», чаго нельга рабіць, а што абавязкова трэба, — узгадвае Аліна Волкава. — Лічбыца, напрыклад, што ў высакосны год нельга жаніцца — маўляў, і яшчэ хутка распавядзеца, або сям'я хутка распадзеца, або хтось рана адувае; таксама жанчынма, якія зацяжаралі ў гэты год, як быццам нельга стрычы валасы; аматарам «ціхага палывання» забараняецца збіраць грыбы; нельга мяняць месца працы і жыхарства, і прычэ тысяча і адна дрэнная рэчыва. Асабіста я згаджу хіба з тым, што нельга пачынаць нічога новага — пабудовы, бізнэсу, сям'і, буйных грашовых укладанняў — калі вы не прадумалі гэта пачыненне як след і не ўзвжылі ўсе «за» і «супраць». Усё ж высакосны год адкрывае наступныя чатырохгады довы цыкл, і ўсе дапушчаныя істотныя пралікі, нявырашаныя праблемы могуць прыцягнуцца ўсе гэтыя чатыры гады». Што датычыцца астатніх прыкмет і перасораг, тут, на думку астролога, дзейнічае іншая народная мудрасць — усё можна, калі аспіражона. Тым больш, у высакоснага года ёсць і добрыя прыкметы: так, у старажытнасці ў гэты год дзв'ячына мела права сама выбіраць сабе жаніха, а той не мог бы адмовіць, калі толькі не быў заручаны з іншай загадзя. У Шатландыі і Ірландыі гэта правіла дзейнічае і цяпер — у той самы «лішні» дзень 29 лютага.

Так што верце ў станоўчае, шануюныя чытачы — прадказальнікі абсалютна ўсіх рангаў выходзяцца ў тым, што пры шырай веры і належным імлёце ўсе добрыя прыкметы, у рэшце рэшт, збываюцца!

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Ёсць пытанне...

І зноў пра пенсіі

Ажыццяўляла пастаяннае догляд сваёй састарэлай 80-гадовай маці. Ці падлягае заліку ў стаж для прызначэння пенсіі перыяд гэтага догляду?

Вольга ПЯТРОВА, г. Мінск.

Адказвае начальнік аддзела арганізацыі пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Ніна ЛУЗІНА: — У адпаведнасці з пенсійным заканадаўствам, у стаж працы залічваюцца перыяды догляду, які ажыццяўляецца працадольнай асобай за састарэлым, што дасягнуў 80-гадовага ўзросту і які мае патрэбу ў пастаянным доглядзе. Калі ваша, Вольга, мама ў перыяд ажыццяўлення вамі пастаяннага догляду мела патрэбу ў такім доглядзе, і гэта пацвярджаецца заключэннем дзяржаўнай арганізацыі аховы здароўя, то перыяд такога догляду будзе залічаны ў ваш стаж працы для прызначэння пенсіі.

Ці можна сысці на пенсію, калі працоўны стаж 20 год? Які будзе памер пенсіі?

Юлія І., г. Мінск.

Адказвае начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Наталля МУРАШКЕВІЧ:

— Пры наяўнасці такога стажу пенсія жанчыне можа быць прызначана па дасягненні 55 год (раней — пры наяўнасці прадугледжаных пенсійным заканадаўствам падстаў, напрыклад, доўгага занятага ў шkodных умовах працы). Можна сказаць, што такі непрацяглы стаж у перспектыве не будзе прадугледжваць важкіх пенсійных выплаты.

Я інвалід I групы, мне 26 гадоў. Скажыце, колькі трэба стажу для пераразліку пенсіі?

Наталля НЕЎДАХ.

Адказвае Ніна ЛУЗІНА: — Калі вы ў цяперашні час атрымліваеце сацыяльную пенсію, то для набыцця права на працоўную пенсію па інваліднасці асобе, якая дасягнула 26-гадовага ўзросту, патрабуюцца 3 гады стажу працы. Што тычыцца пенсіонера, які атрымлівае працоўную пенсію па інваліднасці, то калі ён прапрацаваў 24 месяцы з больш высокім заробкам, яму можа быць праведзены пераразлік пенсіі (калі гэта прывядзе да павелічэння індывідуальнага каэфіцыента заробку).

Героі нашых дзён

Міліцыянеры сталі выратавальнікамі

Пра гэта «Звяздзе» паведаміў намеснік начальніка аддзела ўнутраных спраў Докшыцкага раённага пад'ялгачнага работца і кадравым забеспячэнні падпалкоўнік міліцыі Анатолій РАДЗЕЦ.

Інспектар ДДІ, старшы лейтэнант міліцыі Георгій Стралкоўскі і старшы інспектар групы кадраву Докшыцкага раённага аддзела ўнутраных спраў, маёр міліцыі Александр Гімыза, прыздэжарчы на вуліцы Савецкай у вёсцы Дорлішча, заўважылі, што гарыць жылы дом. Супрацоўнікі міліцыі імгненна накіраваліся да яго. Каля дома знаходзіўся гаспадар, інаўдзі па зроку, які паведаміў, што ў халі засталася яго невясцвая жонка, якая спіць на канале. Палова хаты, у тым ліку і ўваходныя дзверы, была цалкам у агні. Паспяўшы ў акно літаром, супрацоўнікі міліцыі сапраўды ўбачылі гаспадыню.

Яны выбілі аконную раму ў зале, і Стралкоўскі праз акно заскочыў у пакой...

Усё адбылася, як у кіно, часу было вельмі мала, рашэнні прымаўся імгненна: адзіне тэлефануе выратавальнікам, другі — у «хуткую дапамогу», — кажа Георгій Стралкоўскі. — Напарнік асвятляў літаром пакой, я ўзяў на рукі жанчыну і перадаў яму.

Пасля гэтага праз дзве-тры секунды адбылося ўзгаранне пакоя. На пытанне, ці было страшна, міліцыянеры адказалі, што ўсё адбылося так хутка, што нават не паспелі пра гэта і падумаць.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Інфармацыйны

Пасіўнае курэнне таксама атрута

Не так даўно лічылася, што пасіўныя курцы пакуюць толькі ад раздражняльнага эфекту сілізійнага носа і вачэй. Аднак па меры назапашвання інфармацыі высветлілася, што некурцы, якія жывуць аб працуюць побач з курцама, таксама рызыкуюць сваім здароўем. У іх таксама развіваюцца «хваробы курцоў» — сардэчна-сасудзістая, органаў дыхання, страўнікава-кішачнага тракту, коснай сістэмы, вачэй, скуры, анказахворанні розных сістэм.

Як адзначае валеолог 23-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Алена ГАРНІЦКАЯ, пасіўны курец, які знаходзіцца ў памяшканні з актыўнымі курцама на працягу адной гадзіны, удышае дозу складнік тютунвага дыму, роўную выкурванню паловы цыгарэты. Калі дзіця жыве ў кватэры, дзе адзін з членаў сям'і выкурвае 1-2 пакі цыгарэт, у яго мамы выяўляецца колькасць нікаціну 2-3 разарот. Дзеці, якія падвяргаюцца пасіўнаму курэнню, часцей хварэюць на інфекцыйныя рэспіраторныя захворванні, у тым ліку на пнеўманію і бронхіт, чым дзеці бацькоў, якія не кураць.

Тытуны дым, які чалавек вышманы ўдыхаць, утрымлівае ў 50 разоў больш канцэнтраваную і аміяку, і ў 5 разоў больш вокісу вугляроду, удвая больш смол і нікаціну, чым паступае ў арганізм самога курца.

Святлана БАРЫСЕНКА.

КІТАЙСКІЯ АДЖРЫЦІЦІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Чытачы Паднябеснай добра ведаюць Івана Шамякіна і Васіля Быкава

Ся Чжунсян — доктар філалагічных навук, прафесар Пекінскага педагагічнага ўніверсітэта. І яшчэ — галоўны рэдактар кітайскай літаратурна-мастацкага часопіса «Руская літаратура і мастацтва», які выходзіць у Пекіне. Спадарыня Ся Чжунсян з ахвотай пагадзілася адказаць на пытанні нашага карэспандэнта.

— Раскажыце, калі ласка, як даўно ў Кітаі выдаецца часопіс «Руская літаратура і мастацтва». Яго прыход да чытача — гэта адзак на масавую цікавасць да рускай культуры ці, хутчэй, імкненне вучоных, даследчыкаў, перакладчыкаў вызначыць свае навуковыя і мастацкія прыярытэты, расправяцца пра тое, чым менавіта яны ў такім выпадку займаюцца?

— У часопісе вельмі заблытаны лёс. Яго папярэднікам быў часопіс для ўнутранага карыстання «Матэрыялы даследаванняў савецкай літаратуры».

— Такі літаратурны праект нават ва ўмовах Савецкага Саюза і яго ідэалагічнай працы не магла быць ужо ўважана за літаратурна-мастацкага працэсу немагчыма ўявіць...

— А ў нас такі востры вопыт меў месца. Ва ўмовах, калі ў Кітаі некалькі разоў спынялася праца па даследаванні і перакладзе твораў рускай і савецкай літаратуры, гэтае выданне для ўнутранага карыстання знаёміла чытачоў з новымі творами, з інфармацыяй, якую было не так проста атрымаць. Часопісам за многія гады былі набраны патрэбны матэрыялы. У 1979 годзе ў Пекінскім педагагічным ўніверсітэце быў заснаваны Інстытут савецкай літаратуры, на базе якога і сталі выдаваць часопіс «Сулянь вэньсю» («Савецкая літаратура»). Пасля развалу Савецкага Саюза ён быў перайменаваны ў «Элюсы вэньсю» («Руская літаратура і мастацтва»). Часопіс выдаецца да гэтага часу, ужо перасягнуў мяжу трыццацігадовага ўзросту. А што да мэт, то, вядома ж, ёсць зацкаўленасць у адкрыццях рускай, савецкай і пост-савецкай літаратуры ў розных сацыяльных груп кітайскага грамадства.

— Часопіс выдаецца ў Інстытуце савецкай літаратуры Пекінскага педагагічнага ўніверсітэта. Ці значыць гэта, што інстытут з'яўляецца ўсёкітайскім цэнтрам, своеасабытым маналіцізмам у вывучэнні літаратуры Расіі? І ці толькі літаратуры Расіі?

— Трыццаць гадоў таму мы пачалі выдаваць наш часопіс у Інстытуце савецкай літаратуры Пекінскага педагагічнага ўніверсітэта. З таго часу інстытут і з'яўляецца ўсёкітайскім цэнтрам па вывучэнні рускай літаратуры. Аднак у даследаваннях і перакладах мы не абмяжоўваемся толькі рускай літаратурай. Нават з першапачатковай назвы выдання — «Сулянь вэньсю» («Савецкая літаратура»).

— Хто з пісьменнікаў і якія творы з рускай, савецкай літаратуры падаюцца вам найбольш цікавымі для Кітая?

— Яшчэ да культурнай рэвалюцыі кітайскія чытачы былі добра знаёмы з рускай літаратурай XIX стагоддзя і савецкімі творами, напісанымі і выданымі да сярэдзіны 1950-х гг. У 1960-1970-я гг. перакладная літаратура (у асноўным — творы савецкіх пісьменнікаў) выдавалася ў згаданым фармаце «для ўнутранага карыстання». Гэта значыць — абмежаванымі накладамі, з такім разлікам, каб

з навінкамі знаёміліся высокапастаўленыя чыноўнікі, ідэалагічныя работнікі. Так мы даведаліся пра кнігі Ільі Эрэбурга «Людзі, гады, жыццё», пра пэму Аляксандра Твардоўскага «Цёркін на тым свеце», ваенную трылогію Канстанціна Сіманова «Жывыя і мёртвыя», апавесць Аляксандра Салжаніцына «Адзін дзень Івана Дзянісавіча», раман С. Бабаеўскага «Святло над зямлёю», верш Яўгена Еўтушэвіча «Бабін яр», раман Івана Шамякіна «Снежныя зімы», апавесць Юрыя Трыфанова «Абмен», апавесць Чынгіза Айтматава «Белы параход» і іншыя творы. У 1980-я гг. сітуацыя змянілася. Кітай зацкаўленна хваля перакладной літаратуры. Амаль 70 выдавецтваў Паднябеснай працавалі ў асноўным з рускай, савецкай літаратурай. Таму дваццацігадовы прывал, які назіраўся ў перакладчыцкай дзейнасці прыблізна з сярэдзіны 1950-х

— Упершыню ў Кітаі раман Івана Шамякіна «Снежныя зімы» выйшаў у фармаце «для ўнутранага карыстання» — працягчыце яго маглі толькі высокапастаўленыя чыноўнікі, у першую чаргу тыя, хто адказваў за ідэалагічную работу ў КНР.

да канца 1970-х гг., быў хутка ліквідаваны. Найбольш улюблы на чытача ў гэты перыяд аказалі творы ваеннай тэматыкі, «вернутая літаратура», некаторыя сучасныя здбыткі савецкіх пісьменнікаў. На парозе XXI стагоддзя на кітайскую мову было перакладзена нямала і новых твораў сучаснай рускай літаратуры, зроблены пераклады раней не надрукаваных раману, апавесці, што аддзеліліся ў шэфлядах пісьменніцкіх сталюў. Але, калі гаварыць пра сённяшні дзень, то, паўна, таго ранейшага рэзанансу нашумелых твораў ўжо выклікаць не могуць.

Хача мя, як даследчыкі, уважліва і да класічных рэчэй. Вось адзін прыклад. Амаль дзесяць гадоў наш часопіс рэгулярна змяшчае спецыяльную рубрыку «Гутаркі і спрэчкі». У прыватнасці, на працягу 1998—2007 гг. мы надрукавалі некалькі артыкулаў пра Івана Мікалая Астроўскага «Як гартвалася сталь». І што цікава: больш за 100 (!) друкаваных выданняў і тэлеканалаў Кітая паўтарылі след за намі матэрыялы гэтай дыскусіі альбо расказалі пра яе сваім чытачам ці гледачам. Часам арганізаваліся выступленні выкладчыкаў з лекцыямі пра раман, абмеркаванні яго з удзелам студэнтаў.

— Выходзіць, што час Мікалая Астроўскага і яго легендарнага Паўкі Карчыгіна ў Кітаі жылі не мінуў...

— Пасля распаду Савецкага Саюза ў рускай літаратуры адбыліся сур'ёзныя змены. Наш часопіс аператыўна асветляе асноўныя тэндэнцыі даследавання рускай літаратуры ў Кітаі і за мяжой. Напрыклад, мы досыць рана пачалі займацца перакладамі і вывучэннем літаратуры Сярэбранага

веку. Мы першымі пачалі перакладаць і даследаваць творы рускай эміграцыі ў Кітаі. І разам з тым, мы добра памятаем папярэдні досвед, тыя творы, якія ў Савецкім Саюзе, і пасля ў Кітаі выконвалі менавіта ідэалагічныя задачы. Але гэтыя творы чытаць пераважна ўсім сэрцам.

— Дарчы, вы згадалі рускіх пісьменнікаў, якіх у Кітаі прывяла вымушаная эміграцыя... У Харбіне доўгі час жыў і працаваў ураджэнец беларускага Ваўкавыска, празаік Усевалад Іванюк...

— І нам вядомае імя. Ён шмат напісаў пра Кітаі, пра падзеі, якія адбываліся ў Харбіне і навокал у 1920-1940-я гг.

Нашы літаратурна-навуковыя і вылікаючы ў чытача шырокі рэзананс. Руская, савецкая літаратура аказала велізарны ўплыў на развіццё кітайскай літаратуры. Гэта вядомае і носьці характар унікальнай з'явы ў гісторыі непазасавецкай кітайскай прыгожага пісьменства. Такія брамыя ўплывы заўважныя асабліва ў перыяд з 1940-х гадоў да культурнай рэвалюцыі: «літаратура для людзей», характарны для Руху 4 мая, рэвалюцыйная літаратура 1920—1930-х гг., Яньаньская літаратура 1940-х гг., літаратура рэалізму 1950-х гг., ды нават «літаратура андэрграўнда» часоў культурнай рэвалюцыі. У такіх выдатных кітайскіх творах ваеннай тэматыкі новага часу, як «Нязначныя гісторыі на Заходнім

фронце» Сюй Хуэйчжун, «Вянік пад высокай гарой» Лі Цуньбао, «Лен і лісты ў моры пяску» Чжу Чуньюя, «Нараджэнне статуі» Мэн Вэйцзя і іншых, у той ці іншай ступені знайшлі сваё адлюстраванне савецкай творы пра ваіны: «Лёс чалавека» Мікаіла Шолохава, «А зоркі тхіці...» Барыса Васільева, «Сотнікаў» Васіля Быкава, «Жыві і помні» Валяціна Распуціна і іншыя.

Сітуацыя істотна змянілася з пачаткам палітычнай рэформы і адкрытасці. Савецкая літаратурная мадэль, як «раптам» высвет-

лілася, — не адзіны выбар, які можа зрабіць кітайская літаратура. Цяпер кітайскія пісьменнікі дастаткова крытычна падыходзяць да вопыту рускай, савецкай літаратуры, вылучаючы ў ёй самае істотнае, што можа іх зацкавіць.

— У Беларусі прыярытэты літаратурна-мастацкай часопісавы да публікацыі прозы, паэзіі... Да якога кірунку больш прывязаны ваш часопіс менавіта зараз? вы ў асноўным друкуеце тэксты мастацкіх твораў ці большую ўвагу надаеце літаратурна-навуковым публікацыям, крытычным работам?

— У мінулым большую ўвагу мы надавалі перакладам. А сёння ўсё наадварот: мы ў асноўным друкуем літаратурна-навуковыя артыкулы, літаратурную крытыку. Непасрэдна пераклады займаюць невялікае месца.

— А наколькі кітайскія чытачы знаёмы з творами рускай і савецкай літаратуры 1990—2000-х гг.?

— Так, у час усплёску новай увагі да савецкай літаратуры кітайскія чытачы атрымалі ў 1980-я гг. пераклады такіх твораў, як апавесці Васіля Быкава «Жураўліны крык», «Альпійская балада». Што цікава, гэтыя два знакавыя для савецкай ваеннай прозы творы прыйшлі асобнымі выданнямі да нашага чытача ў адзін год — у 1984-м... А «Пайсіці і не вярнуцца» выйшла ў 1981 годзе адразу ў двух выдавецтвах — «Аньхуэй жэньмін чубаньшэ» і «Юньнань чубаньшэ».

— Але ж гэта далёка не ўвесь Васіль Быкаў... Згаданых вамі апавесці напісаны ў 1970-я і раней: «Пайсіці і не вярнуцца» ў 1978-м, а «Жураўліны крык» ў 1959, «Альпійская балада» ў 1963...

— І мы гэта разумеем, і ведаем пра пазнейшыя творы Васіля Быкава, пра іх шырокі рэзананс сярод чытачоў і крытыкаў... Былі яшчэ і зборнік «Выбраныя апавесці» Васіля Быкава ў выдавецтве «Вайго вэньсю чубаньшэ» ў 1980 годзе... З беларускіх пісьменнікаў, магчыма, больш за ўсіх пашчасціла Івану Шамякіну. І «Снежныя зімы», і «Глыбокая пыль», і іншыя яго раманы займалі ў Кітаі, як кажуць, прэсу, ды і тыражы ў іх былі дастаткова высокія.

— Будзем спадзявацца, што нешта яшчэ зрушыцца... Перакладныя ж часопісы ў вас выходзяць... Ці працягуюць сёння кітайскія даследчыкі інтарэс да сучаснай беларускай літаратуры? У розныя гады ў Кітаі прывязалі Янка Брыль, Максім Танк. На кітайскую мову, акрамя Быкава, Шамякіна, перакладзілі творы Івана Мележа, Пятруся Броўкі, Аркадзя Куляшова, Янкі Маўра... Ці помняць сёння ў Кітаі іх імёны? Як беларуская літаратура адлюстравана менавіта ў вашым часопісе?

— Для даследчыкаў названыя вамі імёны, несумненна, вядомыя. Беларуская літаратура заўважная і ў Кітаі як асобная нацыянальная літаратура... Што да «Элюсы вэньсю», то з пачатку 1980 да сярэдзіны 1990-х мы друкавалі і Васіля Быкава, і Івана Шамякіна, і іншых. Асабліва часта на нашых старонках з'яўлялася імя Васіля Быкава.

У пятым нумары нашага часопіса за 1986 год быў змешчаны артыкул вядомага кітайскага вучонага і публіцыста Гао Мана «Беларускі істратар Георгій Паплаўскі». Гао Ман расказаў кітайскім чытачам пра творчы лёс мастака, асабліва і яго мастацкія манеры. У гэтым жа нумары былі таксама надрукаваны ілюстрацыі Г. Паплаўскага да апавесці «Яна і Я» і яго граюра «Пейзаж з царквою». Дзякуючы гэтым поўным лірычным

— У Кітаі па-ранейшаму папулярны раман Мікаіла Астроўскага «Як гартвалася сталь».

га зместу і паэтычнасці твораў чытачам удалося адчуць талент і майстэрства беларускага мастака, кніжнага графіка, яго суладнасць з літаратурнымі творами.

Кітайскія вучоныя па-ранейшаму працягваюць інтарэс да даследаванняў беларускай літаратуры. У другім нумары за 2010 год «Элюсы вэньсю» надрукаваў артыкул «Пераклад і ўспрыняццё ў Кітаі літаратурных твораў пра Вялікую Айчынную вайну». Яго аўтар адзначае, што за 1980—2005 гг. ў перакладах на кітайскую мову пачыналі свет калі ста кніг пра Вялікую Айчынную. Несумненна, першы ў гэтым спісе — Васіль Быкаў. Дзе размова і пра творы Івана Шамякіна. Літаратурна-навука піша: «Людзям трэба помніць сваё гісторыю, выхоўваць у грамадстве патрыятызм і гераічны дух, а савецкая літаратура пра Вялікую Айчынную ваіну — гэта і ёсць гістарычная памяць пра той час». Значыць, кітайскія і сёння помняць беларускіх пісьменнікаў. Чытачы па-ранейшаму гавораць пра В. Быкава, І. Шамякіна і, магчыма, пра іншых празаікаў, паэтаў. Не выпадкова ж зусім нядаўна на пераважна асобнай кніжнай пераклад «Палескі рабінзонаў» Янкі Маўра. Але, разам з тым, трэба канстатаваць, што сучасны чытач пасля распаду Савецкага Саюза недастаткова арыентаваўся ў постсавецкай літаратуры. І, вядома ж, не ведае нават вашых лепшых мастацкіх твораў апошніх гадоў.

Гутарыць Вядар ЛАЗОУСКІ. Пекін — Мінск.

Крымінвал, здарэнні

Ратаваць ад агню на лоджыі

Увечары каля 18 гадзін лодзі заўважылі дым з кватэры на пятым паверсе дзевяціпавярховага жылога дома па вуліцы Каленіскава ў сталіцы і выклікалі пажарныя. З-за прыпаркаваных каля ўзбочыны аўтамабіляў пажарная тэхніка не змогла пад'ехаць ушыльчую да дома і спынілася за 30 метраў ад пад'езда. Калі работнікі МЧС патрапілі ў аднапакоевую кватэру, гаспадар — мужчына 1965 года нараджэння — знаходзіўся на лоджыі, балазе, агонь сюды не пранік. Ратаваць яго давялося пры дапамозе аўта-лесвіцы. З атручэннем прадуктамі гарэньня ён быў шпіталізаваны. З дапамогай спецыяльных масак з суседніх кватэр было выратавана 5 чалавек. З вышэйшых паверхаў эвакуіравана 27 чалавек. Як мяркуецца, пажар здарыўся з-за неасцярожнага абыходжання з агнём гаспадара кватэры ў нецвярзым стане.

Злавілі за руку... Затрыманні 57-гадовай кіраўнік ААТ «Мазьполь»

Як паведамілі ў прэс-групе ўпраўлення КДБ на Гомельскай вобласці, дырэктару буйнога беларускага прадпрыемства прад'яўлена абвінавачванне ў атрыманні незаконнай грашовай узнагароды ў асабліва буйным памеры за спрыяльнае рашэнне пытанняў, якія ўваходзяць у яго кампетэнцыю. Кіраўніку, які зараз знаходзіцца ў следчым ізалятары, пагражае да 15 гадоў пазбавлення волі з канфіскацыяй маёмасці. Заведзена крымінальная справа, вядзецца следства.

Калі цягне ў суд

Позна вечаарам каля будынка суда Ляхавіцкага раёна на жыхара В. Патапавіча напалі двое і забралі ў 40-гадовага мужчыны грошы і мабільны тэлефон. Рабаўнікоў аператыўна затрымалі. Цяпер жыхар райцэнтра ў беспродуцым з'ездзе ў будынак суду.

Маці выпіла з сынам

У в. Бяры Пінскага раёна разыгралася трагедыя. Пенсіянерка села з сынам выпіла, а далей падзеі развіваліся па вядомым сцэнарыі. Выпілі, пасварыліся, і 34-гадовае дзіця памагло сабе, абвіваючы ў будынак суду.

Сымон Свістунювіч

УП «МІНСКІЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» 14 февраля 2012 г. ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН № 02-А-12 НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ в г. Минске

Вид аукциона: открытый (на повышение цены продажи). Предмет аукциона: право заключения договора аренды земельного участка. Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462. На торги выставляются право аренды на 5 лет 4 земельных участков для строительства объектов недвижимости в г. Минске:

№ п/п	Место расположения земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Функциональное назначение предполагаемого объекта строительства	Начальная цена предмета аукциона (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона (бел. руб.)	Условия, предусмотренные в решении Мингорисполкома об изъятии земельного участка для проведения аукциона
1.	В районе ул. Ваупшасова – ул. Геологической	500000000001033694	0,8000	Многофункциональный парковый комплекс	1 645 484 400	164 000 000	5 231 343	Возмещение потерь сельскохозяйственного производства в размере 37 290 472 руб. Без права вырубki древесины-кустарниковой растительности на землях гослесфонда.
2.	В микрорайоне № 3 жилой застройки в границах улиц Шаранговича, Горещого, Рафиева (по генплану № 26)	5000000000006006051	0,2539	Многофункциональный физкультурно-оздоровительный комплекс с детским кафе на 24 посад. места, бассейном и другими помещениями сопутствующего назначения	536 863 250	53 000 000	6 463 920	-
3.	В границах квартала ул. Либаво-Роменская – ул. Балтийская – ул. Бородинская (по генплану № 1)	5000000000003004090	0,1152	Магазин	276 109 450	27 000 000	5 969 637	-
4.	просп. Дзержинского (по генплану № 1 и № 7)	5000000000005005968	2,5121	Многофункциональный торговый и культурно-развлекательный комплекс в составе студенческого жилого комплекса	5 630 179 550	560 000 000	8 725 583	Возмещение потерь сельскохозяйственного производства в размере 114 848 413 руб.

Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанных земельных участках и их характеристики содержатся на плано-картографических материалах в составе земельно-кадастровой документации. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Минским горисполкомом).

Аукцион состоится 14 февраля 2012 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Для участия в аукционе необходимо: внести задаток (не позднее 8 февраля 2012 г.) в размере, указанном в графе 7 (в случае участия в торгах в отношении нескольких земельных участков – задаток вносится для каждого из предметов аукциона), перечисляемый на расчетный счет № 3641000000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка – 795, УНП – 100690830, назначение платежа – 04002, получатель – Финансовое управление Мингорисполкома (задания вносятся в белорусских рублях в суммах согласно настоящему извещению); представить в УП «Минский городской центр недвижимости» – организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заверенную банком копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка в установленном размере (без НДС); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, в соответствии с которым участником аукциона, которому по результатам аукциона в установленном порядке предоставляется земельный участок, обязан возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимым для его проведения; дополнительно представляется: гражданскому – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования, индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность, необходимая для его проведения; представителем или уполномоченным должностным лицом

юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык легализованных в установленном порядке документов; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык; представителем иностранного гражданина – легализованные в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальные предприниматели и юридические лица, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6, с 13 января 2012 г. по 8 февраля 2012 г. по рабочим дням в рабочее время. Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому предмету аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Победители торгов (участники аукциона, которым земельные участки предоставляются как единственным, подавшим заявление на участие в аукционе) в течение 10 рабочих дней со дня принятия Минским горисполкомом решений о предоставлении им соответствующих земельных участков обязаны: - внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления расщипки ее внесения); - возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона; - выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона; - возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимым для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись и оплачивается по предоставленному организатором аукциона счету-фактуре. После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком заключает с победителем аукциона (в установленных законодательством случаях – с его участником) договор аренды земельного участка сроком на 5 лет. Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. По заявлению победителя аукциона Минский горисполком может предоставить победителю аукциона расщипку по внесению платы за предмет аукциона в установленном порядке. После истечения срока аренды земельного участка (5 лет), предоставленного по результатам аукциона, лицо, которому он предоставлен, в установленном порядке обращается в адрес Минского горисполкома с заявлением о продлении срока аренды соответствующего участка (заключению нового договора аренды), на основании которого по решению исполкома ему предоставляется земельный участок на указанный в заявлении срок, но не более чем на 99 лет, при условии внесения этим лицом платы за право аренды земельного участка, рассчитанной на основании его кадастровой стоимости с применением коэффициентов, установленных Советом Министров Республики Беларусь исходя из сроков аренды земельных участков. Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной и градостроительной документацией по соответствующим земельным участкам (в том числе с характеристиками расположенных на земельных участках инженерных коммуникаций и сооружений (при их наличии)) и условиями инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории. Осмотр земельных участков на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время. Контактный телефон: +375 (17) 226 16 72, официальный сайт организатора аукциона: www.mgcn.by.

Пытальнік

«ПРЫЧЫНАЙ ЧАСОВЫХ ПЕРАБОЯЎ У ТЭЛЕФОННАЙ СВЯЗІ БЫЛО ПАШКОДЖАННЕ ПРАВОДКІ»

З мая па снежань я жыў на дачы. Усе камунальныя паслугі аплачваў за сваю кватэру цалкам і свечасова, у тым ліку і за хатні тэлефон. Вылічыўшы тое, што тэлефонам я не карыстаўся, сувязіста пастаянна без майго ведама адключыў яго. Кожны тыдзень я з абурэннем тэлефону ад суседзяў на нумар «108», патрабую ўключыць і не адключаць мой хатні тэлефон. Але яны ўсе роўна працягваюць гэта рабіць. Да якога часу будзе працягвацца такі здзек? Тэлефон з мая не працаваў, за што я плаціў грошы? Патрабую пакараць пінавальні і вярнуць мне срэдкі, унесеныя ў акцыі абаненцкай лініі... Тыдзень таму звянілі сувязіста. Малады чалавек сцвярджаў, што заманілі два метры тэлефоннага правода калі мая кватэра. На маё праранне, што нічога не мянялі, ды і мяняць не было неабходнасці, упарта даказваў, што заманілі. Шукаюць адгаворку, але пільмова не адказвае, хоць па тэлефоне паведамілі, што адказ высланы. Чакаю разгавання і вяртання мая грошай.

Мяі Юсіфаўна ЗУБЕЦ, г.Бабруйск «Звязда» звярнулася напачатку ў Бабруйскі вузел электрасувязі, а потым — у Магілёўскі філіял РУП «Белтэлсева». Скарга жанчыны з выездам на месца была разгледжана ў апошнім. Вось што нам паведаміла пасля таго.

«Па выніках праверкі ўстаноўлена, што станцыйнае абсталяванне знаходзіцца ў спраўным стане. Строннага падключэння не выяўлена. Статусна тэлефонных рэсурсаў па нумары з перыяду з 1 мая па 30 лістапада паказала наўнасць паспяховай як уваходзячых, так і зыходзячых тэлефонных злучэнняў (май — 25 размоў, чэрвень — 20, ліпень — 6, жнівень — 8, верасень — 17, кастрычнік — 22, лістапад — 63). Абаненцкі нумар работнікамі Бабруйскага вузла электрасувязі не адключаны. Кантрольныя тэставыя наборы па накрутках уваходзячай і зыходзячай апаратуры, паказалі адсутнасць перабоў і перашкод. Падстаў для пераразліку па абаненцкай плаце за карыстанне кватэрным тэлефонам няма. Па заўках у бюро рамонт «108» праводзіліся кантрольныя наборы. Пра прычыне адсутнасці доступу ў памішчанне праверка абаненцкай лініі праводзілася да кватэры абанента.

Па выніках выязной праверкі стану абаненцкай лініі ўстаноўлена, што прычынай часовых перабоў у прадастаўленні паслуг тэлефоннай сувязі з'яўляецца пашкоджанне праводкі ў дзвярным праёме. Для выключэння перабоў у далейшым праведзена замена абаненцкай праводкі. Кантроль прадастаўлення паслуг тэлефоннай сувязі пасля пераабсталявання праводкі паказаў устойліваю працу тэлефона. Згодна з актам, складеным у вашай прысутнасці, прэзэнтэй на якасць прадастаўлення паслуг тэлефоннай сувязі вы не маеце».

Ну і ну!

Шэршэ ля фам?

Дзіўнае супадзенне: у адзін дзень ды ў адзін аддзел міліцыі два хлопцы паведамілі, што ў іх скралі па тры тысячы расійскіх рублёў. І аказалася, што скралі жанчыны. Раніцай, каля сямі гадзін, у Першамайскі раённы аддзел унутраных спраў Віцебска па дапамогу звярнуўся непрацуючы, 1984 года нараджэння, жыхар Віцебскага раёна. Ён расказаў, што ноччу, пасля сумеснага распіцця спіртных напояў у кватэры знаёмай жанчыны, у яго скралі 1,2 мільёна беларускіх рублёў і тры тысячы расійскіх. Міліцыянеры высветлілі, што азначытва здзейсніла рабочая, раней судзімая за крадзеж мясцовай жыхарка 1991 года нараджэння. Заведзена крымінальная справа. А першай

Этнаскарбонка

«КОЖНАЙ МАРЧІ — ПА ЦЯРЭШКУ!»

Карэспандэнты «Звезды» прынялі ўдзел у абрадзе «Жаніцьба Цярэшкі»

На дварэ — марозны студзенскі вечар. Вецер сціх, і толькі ледзьве прыкметная імжа кладзецца на зямлю. Вялікая хата з бярвення пад яркім святлом ліхтара ўзнаўляе ў памяці такія знаёмыя, але з часам паціху забытыя вобразы роднай вясковай хаты.

Насупраць, сядзячы ў квяцістых хустках, на доўгай лаве сваю «вахту» неслі вясковыя бабулькі. Добра прапаленая печ паддавала духу — бабулькі хутка расчырванеліся, але наседжаную лаву ля сяняны не пакідалі.

А з сэнцаў даносіліся пахі апетытных страў. Тут і шваркі, і бульбачка, і капустка, хатнія каўбаскі, гурочки, клёцкі, бліны з начынкай... Стравы яшчэ чакалі

сюджаны на памежжы Полацкага княства, а сёння ладзіцца на Віцебшчыне штогод. Асабліва прыжыўся абрад у Лепельскім раёне. Тут у калядны перыяд гэтую вясёлую абрадавую гульні ладзіць адразу ў некалькіх вёсках. У адну з іх — вёску Селішка — карэспандэнты «Звезды» і завіталі.

— Абрад дастаўся нам у спадчы-

Вячоркі 60 гадоў таму
(узгадвае Зінаіда Мірановіч, Лепельскі раён):
— Вячоркі ў нашай вёсцы былі кожны раз. У суботу, у нядзелю і ў святкі. А Каляды чатыры дні святкавалі, чатыры дні вяселіся. Па чарзе наймалі хату, запрашалі гарманіста, бубніста, скрыпачоў... Вёскамі збіраліся, мы па 15 кіламетраў хадзілі на вечарынку. Там — на вячорках — і знаёмліся. Не было апрагнацца ў што, абувацца ў што. «Калі хто быў багацейшы, то ў яго прасілі: «Ці дазі мне сёння «Красівую» куртакчу?»

Пытаешся ў мамы, ці можна даць. «Можна, дачушка, дай — яны ж бедныя...» Але хоць і бедна, але весела было. І хадзілі, і спявалі, і такія радасныя былі...

Вунь, стрыганушы вухам, да хаты таропка затрухала шэрая котка. На хвіліну стаіўшыся, жывёліна пачала цікаваць за хатай і яе насельнікам, якія, як толькі бразгала клямка дзвярэй, давалі пра сябе знаць вясёлым гулам і спевамі. Клямка бразгала ўсё часцей — вясёлы гул ужо не спынаўся, і котка заспяшалася далей...

У гэты вечар да хаты прыбывалі ўсё новыя і новыя госці. Прыгожыя льянныя спадніцы, яркія ўзоры кашул, паясы, наміткі... Вясёлыя найгрышы музыкі так і запрашалі кінучца ў скокі. Аднак малыцы і дзеўкі нямяла таўкліся ля парога ці ў сэнцах.

карэспандэнт «Звезды» атрымаў пад руку новую «жонку»...

«ПАЦАЛУНКА» І «ВІШАНКА»

...У момант, калі ўсім пачалі шукаць пару, я падумаў, што неак абдыдзецца і мяне не заўважаць. Заўважылі. Маёй нарачонай стала калега — журналістка Надзея Сулава, з якой нас «пажанілі» пасля сімвалічнай полькі і глытка з чарачкі. У момант стаўшы «дзядулькам» і «бабулькай», мы павінны былі сваё «каханне» даказаць у выпрабаваньнях...

Першае выпрабаванне называлася «Пачалункі». Ставця лаву, а «маладыя», сеўшы на яе спінаў адно да аднаго, на «раз-два-тры» павінны павярнуць галаву да сваёй «паловы». Калі і ён, і яна паварочваюцца ў адзін бок — значыць, пара

павінна пацалавацца. Павярнуліся ў розныя бакі — трэба спрабаваць, пакуль не атрымаецца.

Адно з самых няпростых выпрабаванняў — «Вішанька». Твая «жонка» становіцца на лаву, а ты павінен падскокчыць і пацалаваць яе. Быццам усё добра, калі ты высокі. Але калі ростам не ўдаўся — то, каб даскочыць, трэба добра разгагнацца...

Пасля скокаў і прыпевак, якімі да болю ў жываце павесялілі бабулькі ў стракатых хустках, усе селі за стол, апетытна хрумкаючы драпікамі, каўбаскай і агурочкамі.

...Па традыцыі, гульні заканчвалася далёка за поўнач, таму было лагічна, што «муж» абавязаны быў правесці «жонку» дадому. У жыцці не раз здаралася так, што пара, абраная ў час каляднай гульні, у рэшце рэшт стварала сапраўдную сям'ю. Вядома, так было не заўсёды. Але нават калі хлопец і дзяўчына ўступалі ў шлюб з іншымі, у вёсцы пра іх яшчэ доўга казалі як пра «мужа» і «жонку».

Карэспандэнт «Звезды» новую «жонку» дадому правёў...

Ілья ЛАПАТО.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

«Жаніцьба Цярэшкі» ўключана ў тройку «пілотных» абрадаў, на аснове якіх плануецца рэалізаваць праект «Турызм у межах мясцовых супольнасцяў як сродак захавання фарміравання партнёраў і развіцця сельскіх тэрыторый».

сваёй чаргі — спачатку трэба было «ажаніць Цярэшку».

«ЦІ НЕ АЖАНІЦЬ НАМ ЦЯРЭШКУ?»

Абрад «Жаніцьба Цярэшкі» быў распу-

ну ад продкаў, — гаворыць ідэйны на- тхняльнік ігрышча Волга Маханенка. — «Цярэшку жанілі» яшчэ нашы дзяды, бацькі, а цяпер — і нашы дзеці. «Цярэшка» — гэта такі прод- дак, які дапамагаў парам жаніцца. Як сімвал каханьня і сям'і. Кожны хлопец адчуваў сябе Цярэшкам.

Пачыналася ўсё з карагода, які вадзілі каля вогнішча. У нейкі момант запальвалася Калядная зорка, сімвал летне-зімовага сонцавароту, — гэта азначала, што з сённяшняга дня ноч карацейшая за дзень.

Пад гукі дуды маладзіцы радасна кідаліся абдымаць плот. Мужчыны сціпла усміхаліся, сочычы, як ліхаманкава лічаць колькасць жэрдак дзядучаты і як яны радасна скачучы, налічыўшы цотны лік.

Асноўнае ж дзейства развілася затым у хаце. Выбраныя з ліку паважаных удзельнікаў «бацька» і «маці» пачыналі ігрышча, прызначыўшы кожнаму прысутнаму пару. Такім чынам, нават

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Намеце- ная вет- рам куча снегу	Забавя, зада- валь- нenne	Падвод- ная водмель	Гандлё- вы знак, марка, сімвал	Птушка з гала- настых	Важкі доказ невінава- тасці	Памост, пляцоўка для мане- жншчыкаў, канкурсанту
«Таямнічы востраў» (аўтар Жюль Верн)	Лігара грэчаска- га алфавіту	Фота- успышка	Гістары- чная вобласць у Грузіі	Нарвежскае палярнае судна		
Цыбуль- ная расліна	Пасля- ная рад гукаў	Баваўня- ная тканіна	Мужчын- ская пры- чоска	Дарос- лая ста- дыя на- сяжкомага	Распара- дкі пра- цы і ад- пачынку	
Старая мера вагі: 16,38 кг	Адм.-тэр. адзінка ў Даніі	Дужы чалавек, асілак	Жанр японска- га тэатра	Агарод- ны кара- ніяплод		
Вучнёў- ская прылада	Ілюстра- тар «Мёртвых душ»			Група фура- нак, падвод		
Ядавітая змяна з гадзюк			ПГТ — пры- станы на Бярэзіне	Падда- шак, гарышча		
Трысня- говая лярэ мастака	Плоская марская рыба	Высечка ў лесе	Невялі- кая ўзв'я- шанасць			

Прыклады адказаў: **ВУША** (з іграў), **БЕЛТА** (з іграў)

4		2			5
9	5	7		3	
5	2		6	4	7
3				5	
6		4			9
7	7				6
4	9				5
9		1	8		4
8		5			9

СУДОКУ. У квадраце 9x9 клетак размешчаны лічбы ад 1 да 9 у кожнай з трох радкоў, трох слупкоў, у блоках 3x3 клеткі, абмежаваных тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтараў.

Вось дык праект!

ЗА ВЯЛІКУЮ ШКОДУ І АДКАВІУ АДПВЕДНА

Браканьер незаконна здабыў двух дзікоў, чым нанёс пры- родзе шкоду ў асабліва буйным памеры. Быў затрыманы дзяржаўнымі інспектарамі. Нядаўна суд Кіраўскага раёна пакараў парашальніка штрафам у памеры 300 базавых велічын (гэта 10,5 мільёна рублёў).

Незаконна здабыты лось каштаваў іншаму парашальніку штра- фу ў памеры 200 базавых велічын (гэта 7 мільёнаў рублёў). Акрамя таго, па рашэнні суда Жыткавіцкага раёна ў грамадзяніна была канфіскавана палюўнічая стрэльба.

Яшчэ большую шкоду — у памеры 310 базавых велічын (якую, дарэчы, добраахвотна пакрыў да суда) — нанёс навакольнаму асяроддзю браканьер, які незаконна здабываў рыбу. Рашэнне суда Мінскага раёна — два гады пазбаўлення волі з выпраба- вальным тэрмінам на адзін год. Дорага каштавала і магчыма яшчэ двум грамадзянам, якія ў саставе групы асоб здзейснілі крадзеж рыбы на сажалках аднаго з рыбакамлексаў. Кожнага з гэтых браканьераў суд Любанскага раёна пакараў папраўчымі работамі тэрмінам на шэсць месяцаў. Пры гэтым 20 працэнтаў ад іх штомесячнага заробку па асноўным месцы працы будзе ўтрымлівацца ў даход дзяржавы.

Сяргей РАСОЛКА.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дзя
Мінск	9.24	17.11	7.47
Віцебск	9.20	16.54	7.34
Магілёў	9.14	17.01	7.47
Гомель	9.03	17.05	8.02
Гродна	9.38	17.28	8.50
Брэст	9.31	17.36	8.05

Імяніны
Пр. Ганны, Варвары, Наталлі, Івана, Марка.
К. Ганараты, Марты, Мацільды, Аляксандра, Гілярыя, Фелікса.

НАДВОР'Е на заўтра

Геамагнітныя ўзрушэнні

ВІЦЕБСК	740мм р.в.с.с.	0...+2°С
МІНСК	737мм р.в.с.с.	0...+2°С
МАГІЛЁУ	740мм р.в.с.с.	-1...+1°С
БРЭСЦ	740мм р.в.с.с.	+1...+3°С
ГОМЕЛЬ	740мм р.в.с.с.	-2...0°С

АВОНАЧНІ:
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная бура

У СУСЕЗ'І

ВАРШАВА	+5...+7°С	КІЕВ	+3...+5°С	РЫГА	+2...+4°С
ВІЛЬНЮС	+1...+3°С	МАСКВА	-3...-1°С	С.-ПЕЦЯРБУРГ	-1...+1°С

11 студзеня

1919 год — Саўнаркам прыняў Дэкрэт аб правядзенні харчарэзёрвікі — спачатку на тэрыторыі Савецкай Расіі, крыху пазней — Украіны і Беларусі, у 1920 годзе — у Туркестане і Сібіры. Заклочалася ў абавязковай здачы сцяланам дзяржаўнае па цвёрдых цэнах усё лішка (звыш устаноўленых нормаў на асабісты і гаспадарчы патрэбы) хлеба і іншых прадуктаў. У 1918 годзе цэнтр Савецкай Расіі быў адрэзаны ад найважнейшых сельскагаспадарчых раёнаў краіны. Запасы хлеба вычэрпаліся. Гардаское і найбяднейшае сельскае насельніцтва галадала. Для задавальнення мінімальнага патрэб Савецкі ўрад быў вымушаны ўвесці строгае ўлік харчовых лішкаў, у асноўным у замойнай часткі вёскі, якая імкнулася сарваць дзяржаўную хлебную манополію і захаваць свабоду гандлю. У тых умовах харчарэзёрвіка была адзіна магчымай формай нарыхтоўкі хлеба. «Разрэзёрвіка была най- больш даступнай для недастаткова арганізаванай дзяржавы мерай, каб пратрымацца ў нучувана цяжкай вайне супраць памешчыкаў», — пісаў у тым дні Ленін.

1845 год — сын уладальніка фабрыкі музычных інструментаў Адольф Сакс, які не пакідаў спроб удасканаліць бас-кларнет, стварыў новы інструмент — саксафон. Аўтарства Сакса было пацверджана патэнтам, атрыманым ім праз год. Свае першыя поспехі саксафон падзяліў з ваяннымі маршамі. А асабліва папулярнасць новы інструмент набыў на пачатку XX стагоддзя, калі ў моду ўвайшоў джаз.

«Майжлівасць і сціпласць» — якасці, найбольш патрэбныя для размовы.

Мішэль дэ Монтэнь (1533—1592), французскі філосаф-гуманіст.

Усміхнемся

Часам глядзіш — рыцар у даспехах. Прыгледзішся — ду- рань у фользе.

Як я бачу сантыметр: 0 ____ 1.
Як яго бачыць цырульнік: 0 ____ 1.

Божухна, зрабі так, каб я купіла толькі тое, па што прыйшла!

Мужык заходзіць у кабі- нет лагапета:
— Доктар, у мяне жон- ка голас сарвала, зусім размаўляць не можа.
— Сумна, вядома, галубок, але я тут пры чым?
А я проста за шмат гадоў змог пару слоў уста- віць — высветлілася, я тро- хі спяляўлюю...

Адса.
— Сёма, вы такі прыга- жун і яшчэ не жанаты?
— Такое маё шчасце! Кожны раз, калі я су- стракаю дзяўчыну, якая гатуе, як мая мама, яна выглядае, як мой тата!

Свінні... без дакументаў

Паблізу вёскі Надзёжына Лёзненскага раёна супрацоўнікамі мілі- цыі была затрыманая аўтамашына «КамАЗ» пад кіраваннем грама- дзяніна Расіі, які быў адпаведна суправаджальным дакументаў перавозі свайго агульным коштам 124 мільёнаў рублёў. У дачыненні да кіроўцы склалі адміністрацыйны пратакол. А свінак канфіскавалі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Кантрабандная цяляціна

На аўтадарозе Алтуш — Брэст, каля Маларыты, супрацоўнікі мілі- цыі затрымалі а/м «Форд-Транзіт», на ім грамадзянін Украіны перавозіў 665 кг ахалоджаных туш цялят, на якія не меў дакументаў. Цяляціну коштам 39 млн рублёў канфіскавалі.

Сымон СВІТУНОВІЧ.